

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ- TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Pojištění profesní odpovědnosti za škodu
Professional Third Party Indemnity Insurance

Student: Bc. Kateřina Ondráčková

Vedoucí diplomové práce: Ing. Martina Krügerová, Ph.D.

Ostrava 2014

Zadání diplomové práce

Student:

Bc. Kateřina Ondráčková

Studijní program:

N6208 Ekonomika a management

Studijní obor:

6208T011 Ekonomika a právo v podnikání

Téma:

Pojištění profesní odpovědnosti za škodu
Professional Third Party Indemnity Insurance

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Právní úprava obecné odpovědnosti za škodu
3. Pojistná smlouva v pojištění odpovědnosti za škodu
4. Pojištění profesní odpovědnosti za škodu v praxi
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BEZOUŠKA, Petr a Lucie PIECHOWICZOVÁ. *Nový občanský zákoník: nejdůležitější změny*. Olomouc: ANAG, 2013. 375 s. ISBN 978-80-7263-819-2.

KARFÍKOVÁ, M., V. PŘIKRYL et al. *Pojišťovací právo*. Praha: LEGES, 2010. 352 s. ISBN 978-80-87212-45-5.

ZÁRYBNICKÁ, Jana a Karel SCHELLE. *Pojištění odpovědnosti za škodu: (historie a současnost)*. Ostrava: Key Publishing, 2010. 220 s. ISBN 978-80-7418-061-3.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Martina Krügerová, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 25.04.2014

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci vypracovala samostatně.“

V Ostravě dne 25. dubna 2014

.....
Bc. Kateřina Ondráčková

Poděkování

Děkuji vedoucí diplomové práce Ing. Martině Krügerové Ph.D. za její odborné rady a připomínky při konzultacích. Také děkuji JUDr. Marii Přikrylové za její ochotu, čas a cenné rady, které mi pomohly při zpracování diplomové práce. Děkuji také obchodním zástupcům České pojišťovny za poskytnuté podklady a informace.

Obsah

1. Úvod.....	5
2. Obecná odpovědnost za škodu.....	7
2.1. Předpoklady vzniku právní odpovědnosti za škodu	7
2.1.1. Protiprávní úkon.....	8
2.1.2. Újma.....	8
a) Majetková újma (škoda)	9
b) Nemajetková újma	11
c) Zvláštní případy vzniku škody	15
d) Smluvní omezení k náhradě škody a nemajetkové újmy	16
2.1.3. Příčinná souvislost.....	17
2.1.4. Zavinění.....	17
2.2. Okolnosti vylučující protiprávnost	18
2.2.1. Nutná obrana	19
2.2.2. Krajní nouze	19
3. Pojistná smlouva v pojištění odpovědnosti za škodu.....	20
3.1. Náležitosti pojistné smlouvy	20
3.2. Účastníci pojištění	22
3.3. Vznik, přerušení a zánik pojištění	23
3.4. Pojistné podmínky	26
3.5. Škodové pojištění	28
3.6. Časový rozsah pojistné ochrany	31
3.6.1. Časový rozsah pojištění dle uplatnění nároku na náhradu škody (princip „claims made“).....	31
3.6.2. Časový rozsah pojištění dle příčiny vzniku škody (princip „loss occurrence“). ..	32
3.6.3. Následné krytí nároků po ukončení pojistné smlouvy	32
3.6.4. Pojištění se zpětnou platností	33

3.7.	Pojištění profesní odpovědnosti.....	33
3.7.1.	Limit pojistného plnění, spoluúčast a územní rozsah pojištění.....	35
3.7.2.	Pojištění odpovědnosti za škodu v rámci profesních komor.....	36
4.	Pojištění profesní odpovědnosti za škodu v praxi.....	38
4.1.	Pojištění sjednané Českou komorou architektů.....	41
4.1.1.	Limit pojistného plnění a pojistné.....	43
4.1.2.	Výluky z pojištění	44
4.1.3.	Odhlášení se ze základního komorového pojištění a zpětvzetí do pojištění	45
4.1.4.	Připojištění nad rámec základního pojištění.....	47
4.1.5.	Udržovací pojištění	47
4.2.	Individuální pojištění.....	49
4.2.1.	Kalkulace pojistného	52
4.3.	Shrnutí	53
5.	Závěr	57
	Seznam použité literatury	59
	Seznam zkratk	61
	Seznam příloh.....	63

1. Úvod

1. ledna 2014 nabyl účinnosti zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který je považován za revoluci v soukromém právu. Novým občanským zákoníkem došlo ke sjednocení dosavadní právní úpravy občanského a obchodního zákoníku do jednoho rozsáhlého kodexu. Nový občanský zákoník změnil nejen právní úpravu náhrady škody, ale také nově upravil tzv. deliktní odpovědnost, kdy závazek z deliktu vzniká nezávisle na vůli dané osoby, která má však povinnost nést následky svého protiprávního neboli deliktního jednání. S přihlédnutím k tomu, že se soukromoprávními delikty je ve většině případů spojen i vznik škody či nemajetkové újmy a s tím související povinnost tuto škodu či nemajetkovou újmu nahradit, hovoří se pak v těchto případech o soukromoprávní (civilní) odpovědnosti.

S účinností nového občanského zákoníku také došlo ke změně terminologie, kdy východiskem nové právní úpravy deliktní odpovědnosti je pojem újmy. Tento pojem je věcně i obsahově širší, než dosavadní pojem škody, a dělí se na majetkovou újmu (škodu) a nemajetkovou újmu.

Jelikož je osoba, která způsobila újmu svým protiprávním jednáním, povinna tuto újmu nahradit, mohou jí v souvislosti s touto náhradou vzniknout velké finanční výdaje, které mohou zapříčinit až existenční starosti. Proto je možné na vybrané druhy odpovědnosti sjednat pojištění, které funguje na solidárním principu. V případě odpovědnosti za škodu z výkonu povolání je u řady profesí sjednání odpovědnostního pojištění zákonnou podmínkou výkonu dané profese. Toto pojištění kryje finanční dopady profesní chyby, která může způsobit újmu třetím osobám.

Cílem diplomové práce je zhodnotit možné způsoby sjednání pojištění profesní odpovědnosti autorizovaného architekta.

Při zpracování diplomové práce bylo použito více metod. Ve všech kapitolách práce byla použita deskriptivní metoda. V poslední části práce pak byla dále použita metoda komparativní a metoda ankety.

Diplomová práce je členěna do tří částí. V první části je popsána obecná odpovědnost za škodu, předpoklady vzniku této odpovědnosti a okolnosti vylučující povinnost nahradit škodu či nemajetkovou újmu dle právní úpravy obsažené v novém občanském zákoníku. Druhá část je zaměřena na pojistnou smlouvu v pojištění odpovědnosti, její podstatné náležitosti, vznik, trvání a skončení pojistné smlouvy a dále je tato část zaměřena na charakteristiku pojištění profesní odpovědnosti. V poslední části práce se zabývá

konkrétní profesí autorizovaného architekta, právní úpravou jeho činnosti, možnými případy vzniku jeho odpovědnosti za škodu a povinným pojištěním odpovědnosti za škody vzniklé při výkonu povolání architekta.

Informace pro zpracování diplomové práce byly čerpány z odborné literatury zaměřené na problematiku odpovědnosti za škodu a problematiku pojištění odpovědnosti, z odborných periodik, ze zákonů České republiky, z internetových zdrojů a z podkladů poskytnutých obchodními zástupci České pojišťovny a makléři společnosti MARSH, s.r.o.

2. Obecná odpovědnost za škodu

Obecnou odpovědnost za škodu upravuje zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „NOZ“). NOZ nabyl účinnosti 1. ledna 2014 a zcela nahradil zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník. V souvislosti s tímto došlo v právní úpravě k celé řadě změn. NOZ zahrnuje širší úpravu soukromého práva, kdy veškeré soukromoprávní vztahy jsou nově obsaženy v jednom kodexu.

S účinností NOZ se opouští od jednotné úpravy civilního deliktu a je vytvořena dualita v rámci právní odpovědnosti za škodu, která je ve většině evropských úprav běžná, a zároveň také odpovídá zásadám evropského odpovědnostního práva. Nově se podmínky náhrady škody rozlišují podle toho, jakou ze svých povinností škůdce porušil. Záleží tedy na tom, zda škůdce porušil povinnost, která vyplývá ze zákona, ze smlouvy nebo z dobrých mravů. Právní úprava je tedy postavena na oddělení smluvní a mimosmluvní odpovědnosti. (Gürlich, 2013)

Odpovědnost je možné charakterizovat jako sankci, která následuje po porušení práva, nebo která vznikla následkem právně významné skutečnosti, jež vyvolala škodní následky. Závazky z deliktů se tedy zakládají na vzniku zvláštního odpovědnostního vztahu mezi tím, kdo škodu či jinou újmu způsobil, tedy škůdce na jedné straně, a poškozeným na straně druhé. Základem tohoto vztahu je vznik nové, sekundární povinnosti škůdce, vzniklou újmu poškozenému nahradit. Jestliže tedy někdo poruší svou povinnost, pak mu navíc vznikne i další nová povinnost, která spočívá v úhradě škody či nemajetkové újmy. (Novotný et al., 2014)

2.1. Předpoklady vzniku právní odpovědnosti za škodu

Odpovědnost za škodu nebo nemajetkovou újmu způsobenou jiné fyzické nebo právnické osobě, za předpokladu, že se jedná o odpovědnost posouditelnou podle nového občanského zákoníku, je založena na tezi, že každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti. Předpokladem vzniku právní odpovědnosti za škodu je naplnění následujících skutečností:

- protiprávní úkon,
- vznik škody či nemajetkové újmy,
- příčinná souvislost mezi vznikem škody či nemajetkové újmy a protiprávním úkonem (kauzální nexus),
- v některých případech zavinění. (Pokorný, Hochman, 2008)

Poškozený, který chce uspět při vznesení svých nároků na náhradu škody či nemajetkové újmy, musí prokázat, že vznikla škoda nebo nemajetková újma, výši této škody nebo nemajetkové újmy a rozsah škody nebo nemajetkové újmy. Dále musí prokázat protiprávnost činnosti, která škodu či nemajetkovou újmu způsobila, či protiprávnost právně významné události se kterou zákon váže odpovědnost za škodu či nemajetkovou újmu, a dále příčinnou souvislost mezi protiprávním úkonem nebo právně významnou událostí, která vyvolala škodní následky, a vznikem škody či nemajetkové újmy. (Zárybnická, Schelle, 2010)

2.1.1. Protiprávní úkon

Příslušným subjektům ukládají právní předpisy určité povinnosti anebo na sebe tyto subjekty berou určitou povinnost. Tato povinnost může být smluvní nebo mimosmluvní. Porušením této povinnosti je pak dán jeden z předpokladů odpovědnosti za škodu či nemajetkovou újmu, která vznikla tímto porušením. Protiprávní úkon je tvořený ze samotné protiprávnosti a úkonu. Protiprávnost úkonu spočívá v rozporu úkonu s právními předpisy nebo v rozporu s pravidly občanského soužití, jak jsou v právním řádu zakotveny. Protiprávnost může být pouze výsledkem lidské činnosti. Za úkon se považuje projev lidské vůle navenek, ve kterém se projevuje fyzická a psychická složka člověka. Kde není vlastní vůle, tam nejde o občanskoprávní úkon. (Pokorný, Hochman, 2008) Úkonem však není jen činnost aktivní, tedy vlastní jednání, ale i neochota, nečinnost, opomenutí určitého jednání v případech, kde takové jednání ukládá zákon, nebo prostá nevůle něco učinit. *„Protiprávní úkon je objektivní kategorií, který je dán již porušením právní povinnosti bez ohledu na to, zda zaviněně či nezaviněně, musí být pouze v rozporu s objektivním právem a nezáleží na tom, zda se váže na úkon subjektu k zavinění způsobilého či nezpůsobilého subjektu.“* (Zárybnická, Schelle, 2010, str. 59) Protiprávnost úkonu je dána nejen tam, kde tento úkon právní předpisy přímo porušuje, ale i v případě, kde právní předpisy obchází.

Z hlediska protiprávnosti je dle NOZ důležité rozlišení důvodů vzniku povinnosti nahradit škodu, kdy tato může vzniknout zásadně ze tří důvodů., a to z porušení povinnosti, která byla stanovena právním předpisem, z úmyslného porušení dobrých mravů a z porušení smluvní povinnosti.

2.1.2. Újma

Pojem újmy je východiskem nové právní úpravy deliktní odpovědnosti. Tento pojem je věcně a obsahově širší, než dosavadní úzce chápaný pojem škody. V pojetí NOZ je újmou chápána každá majetková či nemajetková ztráta vzniklá na straně poškozeného v důsledku

a příčinné souvislosti s porušením právní povinnosti škůdce. Újma se dle NOZ dělí na majetkovou újmu (škodu) a nemajetkovou újmu., a jedná se o další nezbytný předpoklad vzniku odpovědnosti za škodu. (Novotný et al., 2014)

a) Majetková újma (škoda)

Škoda je definována jako majetková újma, jež nastala a projevuje se v majetkové sféře poškozeného. Jedná se tedy o jakoukoliv ztrátu na majetkupoškozeného. Existence majetkové škody je možná pouze v případě, je-li možné ji objektivně vyjádřit penězi. Pokud není možné majetkovou škodu vyjádřit v penězích, nepřestává být škodou, ale není možné ji za škodu označit podle daného práva. Škodu dělíme na skutečnou škodu a ušlý zisk. (Pokorný, Hochman, 2008)

Skutečnou škodou se rozumí újma, která spočívá ve zmenšení majetkového stavu poškozeného. Tato újma vznikla důsledkem škodné události nebo v příčinné souvislosti s touto událostí. Skutečná škoda také reprezentuje majetkové hodnoty, které bylo zapotřebí vynaložit k uvedení věci do původního stavu. (Pokorný, Hochman, 2008) Velikost skutečné škody odpovídá peněžnímu vyjádření zmenšeného majetku či majetkové hodnoty nutné k uvedení do původního stavu toho, co bylo poškozeno, dále také účelně vynaloženým nákladům pro odvrácení škody, nákladům účelně vynaloženým k vyvážení majetkových důsledků toho, že nedošlo k uvedení do původního stavu, a nákladům účelně vynaloženým v důvodném očekávání, že druhá strana bude jednat podle práva. Se zřetelem k individuálním okolnostem případu a ke konkrétní situaci se posuzuje účelnost vynaložených nákladů. Kromě zmenšení majetku poškozeného tak mají povahu skutečné škody i různé náklady, které vynaložil poškozený v souvislosti se zjišťováním rozsahu a výše škody. Poškozenému umožňuje české právo vedle náhrady ušlého zisku a skutečné škody také náhradu účelně a přiměřeně vynaložených nákladů, které jsou spojené s uplatněním nároku. (Novotný et al., 2014)

Ušlý zisk je to, čeho se poškozenému mohlo dostat při obvyklém běhu událostí, pokud by nedošlo ke vzniku škody. Jedná se o majetkovou újmu, která spočívá v tom, že nedošlo k očekávanému zhodnocení majetku. Ušlým ziskem se tedy rozumí absence rozmnožení majetku, kterého by se dosáhlo v případě, že by se nevyskytla škodná událost jako překážka, a který by byl důvodně očekáván v případě obvyklého běhu událostí. Pokud poškozený požaduje určitou výši náhrady ušlého zisku, musí jeho výši prokázat. V daném případě je tedy důkazní břemeno na poškozeném, který musí prokázat, že mu zisk ušel, a jaká je výše tohoto

ušlého zisku. Existence ušlého zisku musí být prokázána jednoznačně, tedy „*musí být zjištěna pravděpodobná výše ušlého zisku blížíci se podle běžného uvažování jistotě*“. (Novotný et al., 2014, str. 19) Pokud poškozený není schopen prokázat požadovanou výši ušlého zisku, zároveň však prokázal, že mu zisk ušel, pak výši ušlého zisku stanoví soud podle své úvahy.

Způsob náhrady škody

Podle právní úpravy účinné do 31. 12. 2013 byla škoda hrazena v penězích, jestliže poškozený neupřednostňoval náhradu škody uvedením do předešlého stavu. V takovém případě to musel poškozený výslovně navrhnout, a uvedení v předešlý stav muselo být možné a účelné. Peněžitá náhrada přitom mohla být pro poškozeného v mnoha případech nevýhodná. V NOZ je od této zásady upuštěno a nově se upřednostňuje náhrada škody uvedením v předešlý stav. Pokud nebude možné uvedení v předešlý stav, nebo pokud si to poškozený zvolí, bude mu škoda nahrazena v penězích. Soud nebude volbu poškozeného nijak posuzovat a zasáhne jen ve zcela výjimečných případech, například pokud by si poškozený zvolil určitou náhradu škody jen za účelem šikany škůdce.

V souvislosti s peněžitou náhradou škody se zavedlo výslovné pravidlo, podle kterého se při určení výše peněžitě náhrady vychází z obvyklé ceny v době poškození, a také se zároveň zohlední, co všechno musí poškozený celkově k obnově či nahrazení funkce věci vynaložit. Pokud byl poškozený v důsledku poničení části věci nucen koupit věc celou, hradí se cena celková. Tuto celkovou cenu není možné jakýmkoliv způsobem snižovat podle opotřebování (amortizace) poškozené věci. (Gürlich, 2013)

Některé věci však mají pro člověka jen stěží nahraditelnou hodnotu. Pro tyto věci byl NOZ zaveden koncept tzv. věci zvláštní obliby. Za věc zvláštní obliby může být považována jakákoliv věc mající pro poškozeného zvláštní význam, např. památná fotografie rodičů, snubní prstýnek apod. Pokud někdo jinému věc zvláštní obliby škodolibě¹ či svévolně² poškodí, soud může určit výši náhrady nejen podle tržní hodnoty této věci, ale i podle osobního významu, který jí přikládá poškozený. Svou povahou je cena zvláštní obliby mimořádnou cenou věci, s přihlédnutím ke zvláštní oblibě či ke zvláštním poměrům vyvolaným náhodnými vlastnostmi věci.

---

¹ O škodolibost se jedná, pokud škůdce chce kvůli svým osobním důvodům, např. ze závisti nebo zášti, naschvál způsobit konkrétnímu člověku duševní útrapy a bolest.

² O svévoli půjde v případě, pokud škůdce úmyslně zničí nebo poškodí věc pouze ze svého rozmaru a pro své potěšení.

Vedle výše uvedeného je třeba zmínit, že s účinností NOZ došlo ještě k dalším dvěma změnám týkajících se náhrady škody. První změnou je výslovně upravená možnost soudu, z důvodu zvláštního zřetele, přiměřeně snížit náhradu škody. Zejména se musí vzít zřetel na to, jak ke škodě došlo, k majetkovým a osobním poměrům škůdce, a také k poměrům poškozeného. Toto neplatí v případě, že škoda byla způsobena úmyslně, ani v případě, že škodu způsobila osoba, která se přihlásila k odbornému výkonu jako příslušník určitého stavu či povolání, a to porušením odborné péče.

Druhá změna se vztahuje k případu, kdy škůdce škodu způsobil úmyslným trestným činem, z kterého měl majetkový prospěch. Soud může v takové situaci na návrh poškozeného rozhodnout, že poškozený bude uspokojen z věcí, které škůdce nabyl z majetkového prospěchu, a to i v případě, pokud tyto věci nepodléhají výkonu rozhodnutí. Škůdce nesmí do uspokojení práva na náhradu škody nakládat s věcmi uvedenými v rozhodnutí. (Ministerstvo financí, 2013)

Není-li možné přesně určit výši náhrady škody, stanoví ji podle spravedlivého uvážení a dle jednotlivých okolností případu soud.

b) Nemajetková újma

V obecném pojetí je možné za nemajetkovou (imateriální) újmu považovat újmu, která byla způsobena protiprávním jednáním, a která pro poškozeného neznamena přímou ztrátu na majetku. Konkrétně se může jednat o zásah do cti, zdraví, dobré pověsti, důstojnosti, vážnosti nebo soukromí osoby. Následky nemajetkové újmy mohou být velice závažné a mohou se v konečném důsledku projevit také v majetkových poměrech poškozeného. Jako příklad je možné uvést obchodní společnost, která byla neprávem obviněna se šizení zákazníků, kdy v takovém případě nepřichází pouze o dobrou pověst, ale také o zákazníky, a v neposlední řadě o zisk. Právo na přiměřenou náhradu za způsobenou nemajetkovou újmu zakotvuje nový občanský zákoník v §2951 odst. 2³. Zároveň toto ustanovení určuje způsob, jakým je odškodnění poskytováno. Nemajetková újma se nahrazuje tzv. zadostiučiněním, ve většině případů v penězích. Jinou než peněžitou formu zadostiučinění (např. omluvu) je možné poskytnout pouze, pokud jsou pro to dostatečné důvody. Ustanovení výše zmíněného paragrafu je však ustanovením obecným vzhledem k ustanovením, které upravují náhradu při ublížení na zdraví a úmrtí. V případě ublížení na zdraví nebo smrti je peněžité

---

³ „Nemajetková újma se odčiní přiměřeným zadostiučiněním. Zadostiučinění musí být poskytnuto v penězích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy.“

zadosti učinění stanoveno jako výlučný způsob náhrady nemajetkové újmy. (Ministerstvo financí, 2013)

Při určování výše a způsobu zadosti učinění se musí přihlížet i k dalším okolnostem, například zda byl poškozený diskriminován z důvodu etnického původu či svého pohlaví, jestli byla nemajetková újma způsobena lstí nebo pohrůzkou, nebo zda byly účinky nemajetkové újmy zesíleny uváděním ve veřejnou známost. V takovýchto případech musí dojít k úměrnému zvýšení částky zadosti učinění. Za určitých okolností mohou náhradu nemajetkové újmy požadovat kromě přímo dotčené osoby, také osoby, které pocítují újmu jako osobní neštěstí, které nelze odčinit jinak.

Náhrada nemajetkové újmy se poskytuje pouze v případech, ve kterých si to jednotlivé strany ujednali, nebo pokud to výslovně stanoví zákon. Dle zákona se tak jedná o tyto případy:

- zásah do osobních práv člověka,
- při narušení dovolené,
- odůvodňují-li to zvláštní okolnosti,
- při poškození věci ze svévole nebo škodolibosti,
- při narušení základních členských práv člena spolku.

(Bezouška, Piechowiczová, 2013)

Náhrady při újmě na přirozených právech člověka

Novým občanským zákoníkem je upraveno právo na poskytnutí náhrady nemajetkové újmy při porušení přirozeného práva člověka. Důležitou otázkou je obsah náhrady nemajetkové újmy, která je poškozenému poskytována. V § 2958⁴ NOZ, kterým je upravována náhrada nemajetkové újmy v případě ublížení na zdraví, jsou uvedeny 3 druhy nemajetkových újem, a to vytrpěná bolest, jiná nemajetková újma a ztížení společenského uplatnění. Tyto pojmy nejsou dále nijak definovány, a jejich výklad se přenechává soudci.

Právní úprava výše náhrady újmy při ublížení na zdraví tvoří jednu ze základních změn NOZ. Od 1. 1. 2014 došlo ke zrušení vyhlášky Ministerstva zdravotnictví č. 440/ 2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění. Dle této vyhlášky byly závazně stanoveny maximální hodnoty náhrad při ublížení na zdraví. To značně znesnadňovalo

---

⁴ „Při ublížení na zdraví odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou, vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy; vznikla-li poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti poškozeného, nahradí mu škůdce i ztížení společenského uplatnění. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.“

přizpůsobení výše náhrad jednotlivým případům a jeho konkrétním okolnostem. Částky, které mohly být maximálně poskytnuty dle této vyhlášky, byly navíc velice podhodnocené, nehledě na to, že soukromý život, bolest, následky poškození zdraví či ztráta blízké osoby jsou záležitosti natolik variabilní a individuální, aby bylo možné je vystihnout jediným sazebníkem. Podle NOZ soud při určení výše náhrady nemajetkové újmy již není limitován žádnými pevnými částkami, a může brát ohled na všechny okolnosti daného případu. Není-li ani tak možné určit výši náhrady nemajetkové újmy, musí soud tuto výši stanovit podle zásad slušnosti. Dle nové právní úpravy je tak možná větší individualizace náhrady nemajetkové újmy. Do budoucna je tedy možné předpokládat velký nárůst výše náhrady újmy na zdraví, která poškozeným bude přiznána. (Jandová, 2013)

Novým občanským zákoníkem je také zrušena zákonem stanovená výše náhrady při usmrcení, která náležela pozůstalým. Dle současné právní úpravy se výše náhrady stanovuje tak, aby plně vyvážila utrpení pozůstalých, kterými jsou dle zákona manžel či manželka, rodič, dítě nebo jiná osoba blízká. Není zde stanovena žádná maximální výše náhrady. Nově mají právo na náhradu také přímí příbuzní osoby, která utrpěla zvlášť závažné ublížení na zdraví způsobené protiprávním jednáním.

Při ublížení na zdraví je škůdce povinen také hradit účelně vynaložené náklady léčení poškozeného. Náklady na léčbu se rozumí zejména náklady na léčebné a protetické pomůcky, výdaje na lékaře, dále výdaje na potřebné lázeňské léčení, zvýšené náklady na dietní stravování a náklady na účelné přilepšení na stravě. Také se hradí přiměřené náklady na cestu nejbližších příbuzných do nemocnice nebo rehabilitačních zařízení. Náklady na léčbu zahrnují i obecné náklady související s péčí o poškozeného a jeho domácnost. Náklady na léčbu se hradí tomu, kdo tyto náklady vynaložil. (Zárybnická, Schelle, 2010)

Dalšími náhradami, které jsou součástí práva poškozeného nebo určených třetích osob, jsou dle platné právní úpravy náhrada ztráty na výdělku, náhrada ztráty na důchodu, náhrada výživy pozůstalým a náhrada za pohřeb. Podle občanskoprávní úpravy jsou nároky na náhradu za ztrátu na výdělku členěny na nároky za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti a nároky na ztrátu na výdělku po jejím skončení. Dle § 2962 NOZ se *„náhrada za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti poškozeného hradí peněžitým důchodem ve výši rozdílu mezi průměrným výdělkem poškozeného před vznikem újmy a náhradou toho, co poškozenému bylo vyplaceno v důsledku nemoci či úrazu podle jiného právního předpisu“*. Při stanovení výše nároku se vychází z průměrného výdělku, kterého poškozený před vznikem

škody dosahoval. Pojem výdělek zahrnuje nejen ušlou mzdu ze závislé činnosti, ale i například příjmy z podnikání, či honoráře z autorských práv a jiné.

V případě, že poškozený nemůže následkem úrazu, či nemoci, v souvislosti se vzniklou škodou na zdraví, vykonávat vůbec nebo částečně své povolání nebo činnost, pro kterou se soustavně připravoval, připadá mu nárok na náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti. Po skončení pracovní neschopnosti je poškozenému stanoven částečný nebo plný invalidní důchod, nebo může být převeden na jinou, méně placenou práci, a výše náhrady se stanoví jako rozdíl průměrného výdělků před poškozením a výdělků dosahovaného popoškození, ke kterému je nutné připočítat případný částečný nebo plný invalidní důchod. (Zárybnická, Schelle, 2010) Při stanovení výše této náhrady se také přihlíží k dlouhodobě zvýšeným potřebám poškozeného, a také ke zvýšenému úsilí, které musí po skončení pracovní neschopnosti poškozený vynaložit k dosažení výdělků. Dále se také přihlíží ke zvyšování výdělků v oboru a s tím související předpokládaný růst výdělků poškozeného. (Bělohávek et al., 2012)

Nárok na náhradu za ztrátu na důchodu poškozenému vzniká v případě, že dojde u poškozeného, následkem poúrazového stavu, ke snížení jeho výdělků. Dle § 2964 NOZ „náhrada za ztrátu na důchodu náleží poškozenému ve výši rozdílu mezi důchodem, na který poškozenému vzniklo právo, a důchodem, na který by mu bylo vzniklo právo, jestliže by do základu, z něhož byl vyměřen důchod, byla zahrnuta náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti, kterou poškozený pobíral v době rozhodné pro vyměření důchodu. v rozhodném období pro výpočet důchodu.“

Další náhradou nemajetkové újmy je náhrada nákladů na výživu pozůstalých. Náhrada nákladů na výživu pozůstalých má zpravidla povahu dlouhodobého nároku a je uspokojována dílčími měsíčními plněními. Nárok na náhradu mají pozůstalí, kterým zemřelý výživu poskytoval, nebo byl povinen výživu poskytovat. Náhradu lze přiznat i osobě, které zemřelý výživu poskytoval, ačkoliv k tomu nebyl povinen. Výživou se rozumí vše potřebné k tomu, aby člověk mohl žít přiměřeně svého věku a přiměřeně požadavkům svého sociálního postavení. Je tedy nutné chápat výživu v širší slova smyslu, kdy se jedná o opatření prostředků pro vzdělání, prostředků pro zajištění tělesné a duševní kultury, a úhrada nákladů souvisejících se zdravotními a sociálními potřebami oprávněného. Výše nároků se stanoví jako rozdíl mezi dávkami, které jsou poskytovány pozůstalým na základě příslušných právních předpisů a mezi tím, co by dle všech předpokladů poškozený pozůstalým poskytoval, kdyby nedošlo ke škodné události.

Dojde-li následkem porušení právní povinnosti k úmrtí poškozeného, je škůdce povinen uhradit přiměřené náklady spojené s pohřbem. Náhrada nákladů spojených s pohřbem přísluší tomu, kdo tyto náklady vynaložil. Od nákladů pohřbu je však nutné odečíst pohřebné, podle zvláštního právního předpisu. Zároveň se při stanovení výše náhrady nákladů pohřbu přihlédne k okolnostem a zvyklostem jednotlivého případu. (Bělohávek et al., 2012)

c) Zvláštní případy vzniku škody

Nový občanský zákoník vymezuje nejobvyklejší zvláštní případy vzniku škody, kdy je škůdce povinen tuto škodu nahradit. Právní úprava zvláštních případů vzniku škody je zaměřena na skutkově užší okruhy případů, které jsou většinou specifikovány podle toho, čím nebo kým byla způsobena škoda anebo na čem byla škoda způsobena. Jednotlivé okruhy případů upravené zvláštní právní úpravou byly zvoleny tak, aby reflektovaly nejčastěji v praxi se vyskytující situace, anebo ty, které způsobují aplikační potíže. NOZ právní úpravu v tomto ohledu dále rozvíjí a rozšiřuje výčet zvláštních případů vzniku škody. Pro přehlednost je výčet zvláštních případů vzniku škody uspořádán do tabulky 2.1, ve které je zachyceno, o jaké zvláštní případy je nová právní úprava rozšířena.

Tabulka 2.1 - Přehled zvláštních případů vzniku škody

Upraveny dosavadním právem	Nově upraveny NOZ
Škoda způsobená tím, kdo nemůže posoudit následky svého jednání	Škoda způsobená zvířetem
Škoda způsobená vadou výrobku	Škoda způsobená osobou s nebezpečnými vlastnostmi
Škoda způsobená věcí	Škoda na nemovité věci
Škoda způsobená provozní činností	Škoda způsobená informací nebo radou
Škoda na převzaté věci	
Škoda způsobená dopravním prostředkem	
Škoda na vnesené věci	
Škoda na odložené věci	
Škoda způsobená provozem zvlášť nebezpečným	

Zdroj: Nový občanský zákoník, vlastní zpracování

S přihlédnutím k tématu této práce je vhodné, podrobněji se seznámit především se škodou, která byla způsobena informací nebo radou. Právní úprava dle § 2950 NOZ vychází z předpokladu, že příslušnost k určitému odbornému povolání či k určitému stavu s sebou přináší i určitou zodpovědnost. K této patří také zodpovědnost za rady a informace poskytnuté osobou vykonávající profesní činnost v rámci své odbornosti. Předpokladem vzniku odpovědnosti za škodu způsobenou informací nebo radou je tedy přihlášení se jako příslušník určitého stavu či povolání k odbornému výkonu určité činnosti či vystupování jako odborník. Jestliže je informace či rada poskytnuta za úplatu a zapříčiní vznik škody, pak je poškozený oprávněn žádat náhradu této škody. Úplatou je myšlena především peněžitá odměna, může se však jednat i o naturální plnění.

Tento druh odpovědnosti za škodu již v českém právním řádu existoval i před nabytím účinnosti NOZ, byl však zakotven jen ve speciálních zákonech a vztahoval se pouze na určité profese. Jako příklad je možné uvést zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti, zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě nebo zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii. Advokátní činnost je klasickým případem profesní činnosti, při které jsou poskytovány informace a udělovány rady.

Ustanovení NOZ o odpovědnosti za škodu, která byla způsobena informací nebo radou se zvláštních právních předpisů nedotýká. Stanovuje však odpovědnost pro osoby, jejichž činnost není samostatně upravena zvláštním právním předpisem, a které doposud netížila odpovědnost k náhradě škody. Odpovědnost dle NOZ postihuje i ty osoby, které vystupují jako příslušníci dané profese třeba i neoprávněně.

Poskytne-li informaci nebo radu jiná osoba, než která se hlásí k určité profesi, odbornému výkonu nebo stavu, a v souvislosti s touto informací či radou vznikne škoda, je tato osoba povinna nahradit tuto škodu pouze, pokud ji způsobila vědomě. Za vědomost se nepovažuje nedbalost ani úmysl, ale znalost toho, že je určitá informace nebo rada nesprávná nebo neúplná. (Novotný et al., 2014)

d) Smluvní omezení k náhradě škody a nemajetkové újmy

Dle NOZ v souvislosti s celkovým navýšením smluvní volnosti je možné, aby se osoba vzdala práva, které má této osobě vzniknout teprve v budoucnu. Je tedy možné se dopředu vzdát práva na náhradu škody nebo náhradu nemajetkové újmy. Smluvní omezení náhrady škody ale není neomezené. Není možné vyloučit povinnost nahradit škodu, která byla

způsobena z hrubé nedbalosti nebo úmyslně. Nepřihlíží se ani k ujednáním, která dopředu omezí práva na náhradu škody spotřebitele nebo jiné slabší strany. Také není možné vzdát se práva na náhradu újmy, která byla způsobena na přirozených právech člověka, např. na zdraví nebo životě. (Ministerstvo financí, 2013)

2.1.3. Příčinná souvislost

Jelikož újma může vzniknout jako důsledek události, která nemá protiprávní charakter a zároveň každé protiprávní jednání nebo právně významná událost nemusí způsobit újmu, je nezbytným předpokladem vzniku odpovědnosti za újmu existence příčinné souvislosti mezi protiprávním jednáním a vzniklou újmou. Nejdříve je nutné zjistit, jestli vznikla újma ve smyslu občanského práva. Dále je třeba zjistit existenci příčin újmy, kdy těmito příčinami mohou být určitým způsobem kvalifikovaná škodná událost a protiprávní úkon. Soud konkrétně zjišťuje, jestli je některá z těchto skutečností příčinou vzniku újmy a jestli skutečnou újmu způsobila. *„Při zjišťování příčinné souvislosti je třeba zkoumat, zda v komplexu skutečností přicházejících v úvahu jako příčiny škody existuje skutečnost, se kterou občanský zákoník odpovědnost v daném případě spojuje.“* (Pokorný, Hochman, 2008, str. 20) Pokud jsou příčinami odpovědnosti za újmu dvě nebo více skutečností, je potřeba rozlišit důležitost těchto příčin. U každé z nich totiž není jejich význam pro způsobení újmy stejný, a vyjadřuje odlišnou míru účasti na způsobení újmy. Všechny příčiny, které způsobují újmu, nejsou v řadě vzájemně souvisejících příčin stejně významné. Je třeba rozlišovat mezi hlavními příčinami, které jsou pro určitý následek rozhodující, příčinami méně významnými, ale pro určitý následek nutnými, a příčinami podružnými, které jsou pro určitý následek nevýznamné. Pro posouzení, které příčiny jsou hlavní a které příčiny jsou podružné, je třeba zohlednit veškeré okolnosti konkrétního případu. Pokud má být odpovědnost daného subjektu založena, musí být protiprávní úkon alespoň jednou z hlavních příčin. (Pokorný, Hochman, 2008)

2.1.4. Zavinění

O zavinění se jedná tehdy, pokud dojde k úmyslnému či nedbalostnímu porušení jakékoliv právní povinnosti nebo závazku. Ve vztahu k odpovědnosti za újmu je důležitá otázka, jestli se v daném případě hodnotí subjektivní vztah škůdce k výsledku jeho jednání. Pokud je nutné se touto otázkou zabývat, jedná se o subjektivní odpovědnost. V případě, že je škůdce odpovědný bez zřetele na zavinění, mluvíme o odpovědnosti objektivní. Podle NOZ je subjektivní odpovědnost za újmu spojena se dvěma důvody a to buď s porušením zákonné

povinnosti, nebo s úmyslným porušením dobrých mravů. Zavinění je v NOZ zakotveno jako podmínka vzniku odpovědnosti za újmu ve formě předpokládaného zavinění z nedbalosti. Pokud tedy škůdce způsobí porušením zákonné povinnosti újmu, má se za to, že újma byla zaviněna z nedbalosti. Případný nezaviněný vznik újmy bude muset škůdce dokázat. Presumpce zavinění se neuplatní pouze při zavinění z hrubé nedbalosti či úmyslu, které musí prokázat poškozený. Vymezené zákonné domněnky nedbalého jednání jsou rozděleny na obecnou, platící pro každý jednající subjekt, a speciální, platící pro jednání profesionálů, kteří se zavazují k činnosti, u které jsou nutné zvláštní dovednosti, znalosti nebo pečlivost. Nedbalostní jednání se u těchto osob presumuje již tím, že tyto zvláštní dovednosti nebo znalosti neuplatní při své činnosti.

Dojde-li k porušení zákona, platí, že škůdce musí újmuskutečně zavinit. Při porušení smluvní povinnosti je však jeho odpovědnost stanovena přísněji. Poruší-li jedna ze stran povinnost ze smlouvy, může být povinna uhradit újmu i bez ohledu na své zavinění. Újmu může být škůdce povinen nahradit i osobě, jejímuž zájmu mělo splnění povinnosti zjevně sloužit. Není tedy možné, aby se škůdce zbavil odpovědnosti za újmu tím, že dokáže, že újmu nezavinil. Odpovědnosti se může zprostit pouze důkazem, že ve splnění povinnosti ze smlouvy mu trvale nebo dočasně zabránila mimořádná nepředvídatelná a nepřekonatelná překážka vzniklá nezávisle na jeho vůli, tzv. vyšší moc. Smluvní strana je povinna nahradit újmu i v těch případech, kdy došlo ke způsobení újmy jejím zaměstnancem nebo jiným pomocníkem. Za pomocníka však nelze považovat osobu, která vykonává činnost samostatně, např. subdodavatel. Smluvní strana za tuto osobu odpovídá pouze v případě, pokud ji nevybrala pečlivě, či na ni nedostatečně dohlížela. Porušení smluvní povinnosti může mít dopad i do právní sféry třetí osoby, kdy třetí osoba má ve výjimečných případech samostatné právo na náhradu újmy. Je však nutné, aby ten, kdo smlouvu uzavírá, mohl odhadnout rizika, a tyto promítnout do znění smlouvy. Již při uzavírání smlouvy tak musí být škůdci zjevné, že splnění smluvní povinnosti má zjevně sloužit třetí osobě. (Gürlich, 2013)

2.2. Okolnosti vylučující protiprávnost

V některých případech může dojít k situaci, kdy určitá osoba sice újmu prokazatelně způsobila, ale bylo by naprosto nevhodné požadovat po ní její náhradu. Typicky se jedná o újmy, které byly způsobeny při nutné obraně či v krajní nouzi. Ve stanovených případech je však možné vyloučit povinnost k náhradě škody pouze tehdy, jsou-li splněny příslušné

požadavky, což je při hodnocení případů krajní nouze a nutné obrany zvláště významné. K těmto požadavkům zejména patří přiměřenost jednání v krajní nouzi či nutné obraně.

2.2.1. Nutná obrana

Pokud osoba od sebe či od jiného odvrací bezprostředně hrozící či trvající protiprávní útok, a při tom způsobí útočnickovi újmu, jedná se o nutnou obranu. Ustanovení o nutné obraně se však nepoužije, pokud je patrné, že vzhledem k poměrům napadeného mu hrozí jen nepatrná újma, nebo v případě, že je obrana zcela zřejmě nepřiměřená. Výslovně je stanoveno, že eventuální nepatrnost újmy musí být posuzována s ohledem na poměry napadeného, jelikož stejná majetková újma může mít různý význam pro osoby z rozdílných majetkových poměrů. (Ministerstvo financí, 2013)

2.2.2. Krajní nouze

Osoba se ocitne v krajní nouzi, pokud od sebe či od jiného odvrací přímo hrozící nebezpečí újmy a způsobí tímto jednáním újmu. Podmínky krajní nouze jsou splněny, jestliže nebylo možné za daných okolností nebezpečí odvrátit jinak nebo pokud není způsobena újma zjevně stejně závažná či závažnější, než hrozící újma. V porovnání s nutnou obranou, kde se jedná o odvrácení útoku osoby a újma je páchána přímo na útočnickovi, je krajní nouze nebezpečí, které není možné za daných okolností odvrátit jiným způsobem a újma zpravidla vzniká třetí osobě. Krajní nouzi je také možno vysvětlit jako mimořádnou situaci při které dochází k ohrožení života nebo majetku a většinou se o ní hovoří v souvislosti s odvrácením přírodních katastrof- povodně, lavina, požár apod. Pravidlo krajní nouze však neplatí beze zbytku. Pokud jednatel vyvolal nebezpečí vlastní vinou nebude se jednat o krajní nouzi. (Ministerstvo financí, 2013)

Dle NOZ se má při posuzování jednotlivých případů krajní nouze a nutné obrany přihlídnout také k tzv. omluvitelnému vzrušení mysli toho, kdo odvracel útok či jiné nebezpečí. Situace, kde se uplatní krajní nouze a nutná obrana jsou zpravidla velice stresové a je nutné provést rychlá rozhodnutí. Ten, kdo je nucen se bránit nebo se ocitl v krajní nouzi, většinou obtížně dokáže určit, jak intenzivnímu nebezpečí opravdu čelí. Nikomu nemůže být tedy na škodu, že nebyl schopen ve stresové situaci odhadnout rozsah hrozící újmy. (Gürlich, 2013)

3. Pojistná smlouva v pojištění odpovědnosti za škodu

Úprava pojistné smlouvy je od 1. 1. 2014 součástí NOZ s tím, že část druhá zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě se nabytím účinnosti nového občanského zákoníku zrušuje. Právní vztahy, které vznikly na základě uzavření pojistné smlouvy, se řídí NOZ, jestliže zvláštní právní předpis nestanoví jinak. Zvláštním právním předpisem se rozumí právní předpisy, které upravují povinná smluvní pojištění.

3.1. Náležitosti pojistné smlouvy

Pojistná smlouva je definována jako závazkový právní vztah, kterým se pojistitel zavazuje poskytnout pojistníkovi nebo třetí osobě (pojištěnému) pojistné plnění, jestliže nastane nahodilá událost, která je kryta pojištěním, a pojistník se zavazuje pojistiteli zaplatit pojistné. Uzavření pojistné smlouvy je dvoustranný právní akt, který vyjadřuje projev vůle pojistníka a pojistitele, a který stanovuje základní práva a povinnosti pojistníka, pojistitele a pojištěného. V pojistné smlouvě se pojistitel zavazuje poskytnout pojistné plnění oprávněné osobě, pokud nastane pojistná událost, která je ve smlouvě blíže specifikovaná, a zároveň má pojistitel právo na úplatu za dobu trvání pojištění. Pojistná smlouva musí být uzavřena písemně, s výjimkou případů, kdy je pojištění sjednáno na dobu kratší jeden rok. Písemná forma pojistné smlouvy je zachována i v případě, že na písemnou nabídku pojistitele k uzavření pojistné smlouvy, pojistník reaguje zaplacením pojistného. Nedodržení písemné formy má za následek relativní neplatnost pojistné smlouvy. (Karfíková et al., 2010) Pojistná smlouva musí obsahovat stanovené náležitosti, kterými jsou dle § 2777 NOZ:

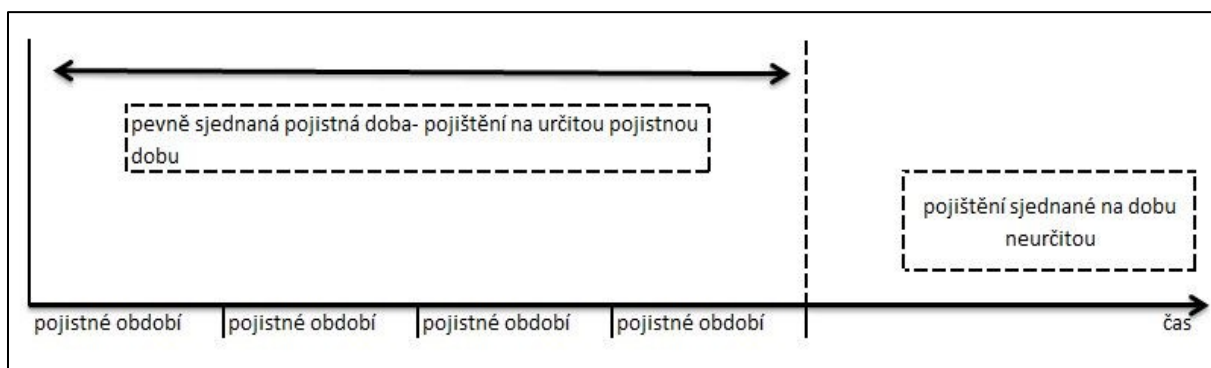
- „číslo smlouvy,
- určení pojistitele a pojistníka,
- určení oprávněné osoby nebo způsobu, jakým bude určena,
- definice pojistné události a pojistného nebezpečí,
- výši pojistného, jeho splatnost a údaj, zda se jedná o pojištění běžné či jednorázové,
- pojistnou dobu,
- případná odchylná ujednání od pojistných podmínek a
- bylo-li při pojištění osob ujednáno, že se oprávněná osoba bude podílet na výnosech pojistitele, pak i způsob výše určení podílu.“

V pojistné smlouvě je nutné, vedle určení pojistitele, pojistníka a oprávněné osoby, vymezit pojistnou událost a pojistné nebezpečí. Pojistnou událostí se rozumí jev složený

z příčin a následků, jestliže nenastal za výlukových okolností. Pojistnou událostí je tedy vznik povinnosti pojištěného nahradit škodu či jinou újmu, pokud je zároveň spojen se vznikem povinnosti pojistitele poskytnout pojistné plnění. Za pojistnou událost nelze považovat událost, která byla způsobena úmyslným jednáním pojištěného, pojistníka, oprávněné osoby či jiné osoby z podnětu některého z nich. Pojistným nebezpečím se rozumí protiprávní stav nebo jednání (konání či opomenutí), které mohou vést ke vzniku pojistné události. (Karfiková et al., 2010)

Také je nutné v pojistné smlouvě uvést pojistnou dobu, kterou se rozumí doba, na kterou je pojištění sjednáno, a údaj o tom, zda se jedná o pojištění běžné či jednorázové. Běžné pojistné je pojistné stanovené na pojistné období (rok, čtvrtletí, měsíc) dohodnuté ve smlouvě. Pokud je pojistné stanoveno na celou dobu pojištění, pak se jedná o jednorázové pojistné. V pojištění odpovědnosti za škodu se ve většině případů jedná o pojištění, které je sjednáváno na pojistnou dobu, tedy je ve smlouvě stanoven termín konce platnosti pojistné smlouvy, nebo je pevně stanovena délka platnosti pojistné smlouvy. Pojištění se sjednává zpravidla na dobu jednoho roku, eventuálně i na více let. Výjimku tvoří krátkodobá pojištění, sjednávána na kratší dobu, kde jako příklad je možné uvést pojištění odpovědnosti občana za škodu pro cesty a pobyt v zahraničí. Pojistná doba se dále člení na pojistná období, tedy na období, za které je placeno pojistné, viz obr. 3.1. (Ducháčková, 2009)

Obr. 3.1 - Pojistná doba a pojistné období

Zdroj: Principy pojištění a pojišťovnictví, vlastní zpracování

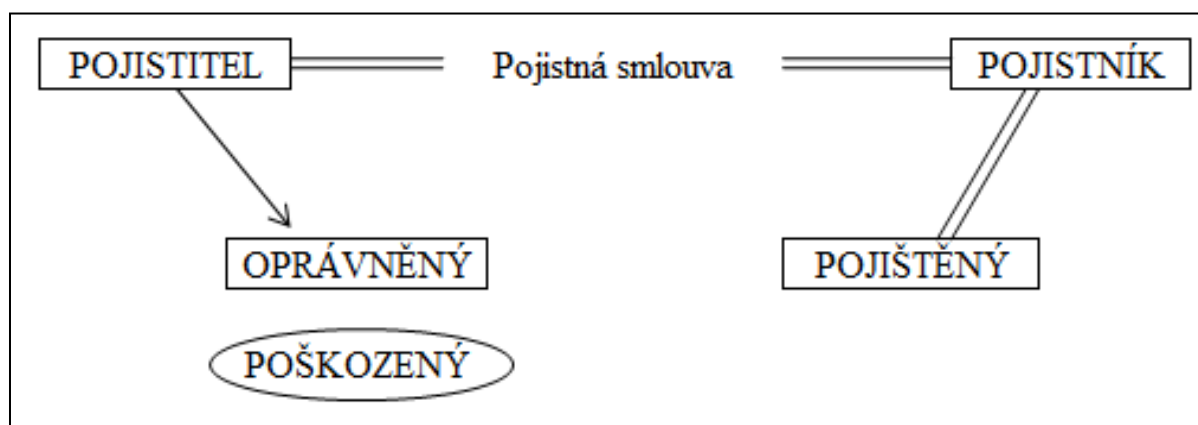
NOZ pojistiteli ukládá vydat pojistníkovi potvrzení o uzavření pojistné smlouvy, a to dle § 2775. Toto potvrzení je označováno jako pojistka a je písemným dokladem o uzavření pojištění. Pojistka musí obsahovat tyto nezbytné náležitosti stanovené zákonem: číslo pojistné smlouvy, určení pojistitele a pojistníka, určení oprávněné osoby nebo způsobu, jakým bude určena, pojistnou událost a pojistné nebezpečí, a pojistnou dobu. V případě, že není pojistná smlouva uzavřena písemně, musí pojistka navíc obsahovat výši pojistného, jeho splatnost

a údaj, zda se jedná o pojištění běžné či jednorázové, případná odchylná ujednání od pojistných podmínek a bylo-li při pojištění osob ujednáno, že se oprávněná osoba bude podílet na výnosech pojistitele, pak i způsob výše určení podílu. U některých druhů pojištění odpovědnosti za škodu je pojistka vyžadována také v cizojazyčné verzi, například při pojištění odpovědnosti dopravce nebo při pojištění odpovědnosti zaslátel, kde pojistitelé již automaticky vystavují pojistku v trojjazyčné někdy i čtyřjazyčné verzi. (Zárybnická, Schelle, 2010)

3.2. Účastníci pojištění

Účastníkem pojištění je pojistitel a pojistník, jakožto smluvní strany a dále pojištěný poškozený a oprávněná osoba. Vztahy mezi jednotlivými účastníky pojištění, jsou pro názornost zachyceny na obr. 3.2.

Obr. 3.2 - Účastníci pojištění

Zdroj: Zákon o pojistné smlouvě, vlastní zpracování

Pojistitelem může být pouze právnická osoba, která je oprávněna provozovat pojišťovací činnost na základě zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví. Pojistitelem dle tohoto zákona může být tuzemská pojišťovna, které bylo Českou národní bankou povoleno provozovat pojišťovací činnost, pojišťovna z jiného členského státu Evropské unie, které bylo uděleno povolení v tomto jiném členském státě, pojišťovna z třetího státu, která je oprávněna provozovat pojišťovací činnost v souladu s právem země svého sídla, nebo kaptivní pojišťovna.⁵ Za pojistitele jedná zaměstnanec nebo zmocněnec na základě plné moci, nebo statutární orgán tj. fyzická osoba, která je uvedena ve výpisu z obchodního rejstříku. (Bohman, Wawerková, 2009)

⁵Kaptivní pojišťovna je alternativou tradičního pojištění. Jedná se o speciální závislou pojišťovnu založenou z majetku určitého podnikatelského subjektu s cílem krýt rizika spojená s jeho vlastní činností.

Pojistníkem je fyzická osoba nebo právnická osoba, která s pojistitelem uzavřela pojistnou smlouvu. Pojistníkovi uzavřením pojistné smlouvy vzniká závazek platit pojistiteli pojistné, a to bez ohledu na to, jestli se pojistné krytí vztahuje k němu, či k jiné osobě, která je v roli pojištěného. Pojištěný je osoba, na jejíž zdraví, život, majetek, odpovědnost za škodu či jiné hodnoty pojistného zájmu se pojištění vztahuje. Vztahuje-li se pojištění na majetek nebo na jiné hodnoty pojistného zájmu, pojištěným je ten, do jehož majetkové sféry tyto hodnoty patří. V pojištění profesní odpovědnosti často bývá pojistník zároveň i pojištěným, v některých případech to však jsou dva rozdílné subjekty. Jako příklad je možné uvést pojištění profesní odpovědnosti autorizovaných architektů, kdy v případě, že pojištění uzavírá ve prospěch svých členů Česká komora architektů, je tato pojistníkem a pojištěným je autorizovaný architekt. Pojištění profesní odpovědnosti si však může autorizovaný architekt sjednat také individuálně, v tom případě je pojistníkem i pojištěným.

Oprávněná osoba, je taková fyzická nebo právnická osoba, které v důsledku pojistné události vzniká právo na pojistné plnění s uzavřené pojistné smlouvy. Pokud je sjednáno pojištění pro případ smrti pojištěného, je oprávněnou osobou osoba, která je určena pojistníkem v pojistné smlouvě, tzv. obmyšlený. Institut obmyšleného se týká pouze pojištění osob, a pojem obmyšlený je podřazen pojmu oprávněný. V pojištění odpovědnosti za škodu je oprávněnou osobou pojištěný.

V pojištění odpovědnosti za škodu se stává účastníkem pojištění také poškozený. Poškozený je osoba, které byla způsobena škoda nebo jiná újma, a která má právo na její náhradu proti odpovědné osobě. Poškozený se stává účastníkem pojištění, pokud má přímý nárok na pojistné plnění proti pojistiteli. Poškozenému tento přímý nárok proti pojistiteli vzniká, jestliže to stanoví zvláštní právní předpis nebo pojistná smlouva. Pokud poškozený není přímým účastníkem, nebo mu to zvláštní právní předpis nepřisuzuje, nemůže po pojišťovateli požadovat pojistné plnění. Například v případě pojištění profesní odpovědnosti autorizovaného architekta poškozený přímý nárok na pojistné plnění vůči pojistiteli nemá, a musí uplatnit svůj nárok na náhradu škody u odpovědné osoby., tedy v tomto případě u autorizovaného architekta. (Karfíková et al., 2010)

3.3. Vznik, přerušení a zánik pojištění

Soukromé pojištění obvykle vzniká, pokud není v pojistné smlouvě určeno jinak, prvním dnem následujícím po uzavření pojistné smlouvy, tedy prvním dnem po dni, ve kterém pojistník akceptoval návrh pojistitele. Některá soukromá pojištění je možné uzavřít i s tím,

že pojištění je účinné od okamžiku uzavření pojistné smlouvy například havarijní pojištění vozidel, popřípadě je možné, aby se pojištění vztahovalo i na dobu před uzavřením pojistné smlouvy, jako například pojištění zásilek při přepravě zboží. Pokud však pojistník v době podání návrhu věděl nebo mohl vědět, že již nastala pojistná událost, pak pojistitel není povinen poskytnout pojistné plnění. Naopak pojistitel nemá právo na pojistné, jestliže věděl nebo mohl vědět, že pojistná událost nemůže nastat.

Dle platné právní úpravy je možné i přerušit pojištění. Pojistník není povinen v době přerušení platit pojistné, a také mu nevzniká právo na plnění z pojistných událostí, které v době přerušení pojištění nastaly a které by byly pojistnými událostmi za trvání pojištění. K přerušení pojištění dochází v důsledku nezaplacení pojistného. Doba přerušení pojištění počne uplynutím dvou měsíců ode dne splatnosti pojistného a trvá až do doby, než je pojistné znovu zapláceno. V pojistné smlouvě je však možné ujednat vyloučení přerušení pojištění, nebo naopak ujednat i další důvody a podmínky přerušení pojištění. Pokud však existují zákonné důvody trvání pojištění, přerušení pojištění není přípustné. Zákonným důvodem může být například požadavek ochrany poškozených osob v povinném odpovědnostním pojištění. (Zárybnická, Schelle, 2010)

Pojištění může zaniknout různými způsoby. Platná právní úprava NOZ stanovuje následující možnosti zániku pojištění:

- uplynutí doby, na kterou byla pojistná smlouva sjednána,
- dohoda účastníků,
- nezaplacení pojistného,
- výpověď,
- odstoupení,
- odmítnutí plnění pojistitelem,
- dnem, kdy zaniklo pojistné riziko nebo pojištěná věc nebo jiná majetková hodnota,
- dnem, kdy došlo ke smrti pojištěné fyzické osoby nebo zániku pojištěné právnické osoby bez právního nástupce,
- v případě pojištění majetku dnem, kdy došlo ke změně vlastnictví nebo spoluvlastnictví tohoto majetku.

Soukromé pojištění sjednané na dobu určitou zaniká uplynutím pojistné doby. V pojistné smlouvě je však možné dohodnout automatické prodloužení smlouvy v případě, že pojistník

nebo pojistitel nesdělí druhé straně minimálně 6 týdnů před uplynutím pojistné doby, že nemají zájem na dalším trvání daného pojištění. Jestliže pojištění nezanikne, je automaticky prodlouženo o stejnou dobu a za stejných podmínek, za kterých bylo sjednáno, pokud nebylo v pojistné smlouvě dohodnuto jinak.

Pojistník a pojistitel se mohou sami dohodnout na ukončení pojištění. V dohodě musí být určen okamžik zániku pojištění, a také způsob, jakým dojde ke vzájemnému vyrovnání závazků.

Pojištění zaniká také nezaplacením pojistného. Pokud pojistník nezaplatí pojistné dva měsíce po jeho splatnosti, pojistitel mu pošle upomínku, kde stanoví lhůtu pro dodatečné zaplacení pojistného. Jestliže v této lhůtě pojistník pojistné nezaplatí, tak pojištění zaniká. Lhůta k zaplacení nesmí být kratší než jeden měsíc, a je možné ji dohodou před jejím uplynutím prodloužit. Tato upomínka také musí obsahovat upozornění, že pojištění v případě nezaplacení dlužného pojistného zaniká.

Dalším způsobem zániku pojištění je výpověď. Pojistnou smlouvu může vypovědět pojistník i pojistitel a výpověď musí mít vždy písemnou formu. Dle NOZ je možné pojistnou smlouvu vypovědět v následujících případech:

- výpověď ke konci pojistného období, výpověď musí být doručena do 6 týdnů před uplynutím pojistného období,
- výpověď do dvou měsíců ode dne uzavření pojistné smlouvy s osmidenní výpovědní dobou, výpověď může podat pojistník i pojistitel,
- výpověď do tří měsíců ode dne doručení oznámení vzniku pojistné události, s měsíční výpovědní dobou,
- výpověď do 1 měsíce ode dne zveřejnění oznámení o odebrání licence k provozování pojišťovací činnosti pojistitele, nebo ode dne, kdy bylo pojistníkovi doručeno oznámení o převodu pojistného kmene nebo jeho části nebo o přeměně pojistitele, a to s osmidenní výpovědní dobou.

Pojistník i pojistitel mají právo na odstoupení od smlouvy. Odstoupením se pojistná smlouva ruší od samého počátku, jako by nebyla vůbec uzavřena. Pojistník musí pojistiteli vrátit veškeré vyplacené pojistné plnění z pojistné smlouvy a pojistitel má povinnost vrátit pojistníkovi veškeré nespotřebované pojistné, od kterého si může odečíst administrativní náklady spojené se vznikem a správou pojištění. Pojistník má právo od pojistné smlouvy odstoupit, pokud mu pojistitel nebo jeho zmocněný zástupce neodpověděli na jeho dotazy,

kteře se týkaly sjednáváného pojištění, pravdivě nebo úplně, a jestliže by v případě úplného a pravdivého zodpovězení těchto dotazů pojistnou smlouvu neuzavřel. Pojistník může toto právo uplatnit do dvou měsíců ode dne, kdy zjistil takovou skutečnost, jinak právo zaniká. Pojistník má také právo bez udání důvodů odstoupit od pojistné smlouvy ve lhůtě 14 dnů ode dne uzavření pojistné smlouvy formou obchodu na dálku.

Pojistitel má právo odstoupit od pojistné smlouvy, jestliže pojistník nebo pojištěný odpověděl při sjednávání pojistné smlouvy úmyslně nebo z nedbalosti neúplně či nepravdivě na dotazy, které se týkaly sjednáváného pojištění, a jestliže by v případě pravdivého a úplného zodpovězení těchto dotazů pojistitel pojistnou smlouvu neuzavřel.

Pojistitel může v zákonem stanovených případech odmítnout plnění z pojistné smlouvy. Pojištění zaniká dnem doručení oznámení o odmítnutí pojistného plnění. Pojistitel může odmítnout plnit z pojistné smlouvy, jestliže důvodem pojistné události byla skutečnost, kterou pojistitel nemohl zjistit při sjednávání pojištění, a o které se dověděl až po vzniku pojistné události, a jestliže by pojistnou smlouvu neuzavřel, pokud by tuto skutečnost znal v době uzavření pojistné smlouvy, anebo ji uzavřel za jiných podmínek. Pojistitel také může odmítnout plnit z pojistné smlouvy, pokud při uplatňování práva na plnění z pojistné smlouvy uvede oprávněná osoba hrubě zkreslené nebo nepravdivé informace, které se týkají rozsahu pojistné události anebo zamlčí podstatné údaje týkající se této pojistné události. (Doleček, 2009)

3.4. Pojistné podmínky

Pojistné podmínky jsou dokumentem, který obsahuje obecná a pravidelně se opakující ustanovení, která mají zjednodušit proces uzavírání pojistné smlouvy. Pojistné podmínky jsou buď součástí pojistné smlouvy, nebo jsou uvedeny přímo v pojistné smlouvě. Jedná se o povinnou součást pojistné smlouvy, která formuje pojistný vztah. Pojistné podmínky může pojistitel používat bez předchozího schválení orgánem dohledu v pojišťovnictví, tedy Českou národní bankou, je však povinen jí je předložit k následné kontrole. (Doleček, 2009)

Zákon č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník stanovuje, co by měly pojistné podmínky zpravidla obsahovat. V pojistných podmínkách by měli být uvedeny podrobnosti o vzniku, trvání a zániku pojištění a konkrétní vymezení pojistné události. Pojistné podmínky by také měly obsahovat výluky z pojištění, tedy stanovení podmínek, za kterých pojistiteli nevzniká povinnost poskytnout pojistné plnění, a rozsah pojistného plnění a jeho splatnost. Pojistné podmínky také ve většině případů obsahují výklad pojmů pro účely sjednáváného pojištění,

hranice pojistného plnění či limit pojistného plnění, jakým způsobem je řešena spoluúčast na pojistném plnění, jakým způsobem se stanoví výše pojistného a způsob jeho platby, práva a povinnosti z pojištění a následky jejich porušení, jakým způsobem bude šetřena pojistná událost a vyplaceno pojistné plnění. Dále také vymezení zachraňovacích nákladů a v jaké výši budou vyplaceny a způsob a podmínky doručování písemností.

Před uzavřením pojistné smlouvy je nezbytné, aby se zájemce o pojištění prokazatelně s pojistnými podmínkami seznámil. V pojistné smlouvě proto bývá formulováno prohlášení, že pojistník byl s pojistnými podmínkami seznámen. V běžném životě však většina klientů pojistné podmínky, které bývají zpravidla velice rozsáhlé, nečte. Avšak právě pojistné podmínky určují, zda se na danou pojistnou událost vztahuje pojištění, či nikoliv. V pojistných podmínkách je uvedena pro pojistníka nejdůležitější část obsahující tzv. výluky z pojištění.

Pojistné podmínky se dělí na pojistné podmínky všeobecné, doplňkové pojistné podmínky a zvláštní pojistné podmínky. Nejčastěji se v praxi setkáváme se všeobecnými pojistnými podmínkami. Tyto bývají předtištěny na rubu formuláře pojistné smlouvy nebo na zvláštních listech. Všeobecné pojistné podmínky platí především pro určitý typ pojištění, existují však i obecnější pojistné podmínky, které platí pro celé pojistné odvětví. Doplňkové pojistné podmínky upravují a doplňují všeobecné pojistné podmínky pro konkrétní pojistný produkt. Jako příklad je možné uvést všeobecné pojistné podmínky pro pojištění odpovědnosti a k nim doplňkové pojistné podmínky odpovědnosti za škodu z provozu kanceláře. Zvláštní pojistné podmínky jsou zpravidla přizpůsobeny již konkrétní pojistné smlouvě. Tyto pojistné podmínky nejsou společné pro celý pojistný produkt, a bývají rozdílné i pro smlouvy stejného typu. Častým obsahem zvláštních pojistných podmínek bývají tabulky s výpočty výše plnění ze sjednané pojistné částky, či limity pojistného plnění. Ke všeobecným podmínkám pro pojištění odpovědnosti tak například existují zvláštní pojistné podmínky profesní odpovědnosti. (Ducháčková, 2009)

Velmi důležitým je pro pojistníka ustanovení v pojistných podmínkách, které se týká výluk z pojištění. V rámci pojistného produktu je každá pojistná ochrana nějakým způsobem omezena. Omezení se většinou týká věcného rozsahu pojistné ochrany, kdy jsou z pojistné ochrany předem vyloučeny různé příčiny vzniku škodné události. Omezení pojistné ochrany nemusí být vždy zakomponováno v odpovídajících odstavcích, které se vztahují k výlukám z pojištění. (Honová, 2013) Například někteří pojistitelé vylučují při pojištění odpovědnosti za škody z výkonu povolání jako škodu na věci její ztrátu, loupež nebo krádež, nebo její

pohřešování. Při pojištění odpovědnosti za škodu z výkonu povolání také za věci nejsou považovány peníze, cenné papíry, ceniny nebo směnky. V některých případech vylučují pojistitelé povinnost hradit zachraňovací náklady na zmírnění nebo odvrácení pojistné události v pojištění odpovědnosti za škodu. Ve většině případů jsou však vyloučené skutečnosti zakotveny v samotných výlukách z pojištění.

V následujícím odstavci jsou pro názornost popsány příklady výluk, které se vztahují k pojištění profesní odpovědnosti u ČSOB pojišťovny.

Pojištění profesní odpovědnosti za škodu se nevztahuje na náhradu majetkové a nemajetkové újmy, která vznikla:

- úmyslně či hrubou nedbalostí, ze škodolibosti nebo ze svévole,
- právním vztahem nebo činností, ke které není pojištěný oprávněn,
- na přirozených právech člověka, vyjma nemajetkové újmy vzniklé ublížením na zdraví, zvláště závažným ublížením na zdraví či usmrcením,
- na věcech vnesených a odložených,
- z práv z vadného plnění záruky na jakost,
- správou datové schránky,
- informací nebo radou, která byla poskytnuta mimo pojištěnou činnost,
- výkonem ekonomického a finančního poradenství; v důsledku spekulací, optimalizačních nebo termínovaných předpovědí,
- pomluvou, porušením mlčenlivosti, důvěry,
- na věcech nehmotných včetně jejich následných finančních škod,
- ze služebních a pracovněprávních vztahů,
- z odpovědnosti za nemoc z povolání nebo za pracovní úraz.

3.5. Škodové pojištění

Pojištění se člení na pojištění obnosové a pojištění škodové. Toto rozdělení pojištění je provedeno na základě účelu, se kterým je spojeno sjednání pojištění, tedy buď získání prostředků, nebo náhrada škody v majetkové sféře osob. Obnosové pojištění je tedy takové soukromé pojištění, které je sjednáno za účelem získání prostředků či kapitálu, které rozšiřují majetkovou sféru oprávněných osob, přitom obnosem se rozumí předem dohodnutá finanční částka, jejíž výše není závislá na vzniku a rozsahu škody. (Hradec, 2005)

Pojištění odpovědnosti za škodu, jehož účelem je získání náhrady škody, pokud v důsledku pojistné události dojde ke vzniku majetkové a nemajetkové újmy, je však možné sjednat výhradně jako pojištění škodové. V případě vzniku pojistné události, specifikované blíže v pojistné smlouvě je pojistitel povinen poskytnout pojistné plnění v souladu s pojistnými podmínkami, dle kterých je pojistná smlouva sjednána. Škodové pojištění nesmí vést k obohacení. Pojistitel nemůže poskytnout pojistné plnění z pojistné události ve vyšší částce než je vzniklá škoda. Výjimkou z této zásady jsou pojištění, která jsou uzavírána na novou cenu⁶. Škodové pojištění se výrazně odlišuje od pojištění obnosového, a z tohoto důvodu jsou zákonem upraveny u tohoto pojištění následující pojmy, které jsou jednoznačně a přesně charakterizovány: limit pojistného plnění, pojistná částka, hranice pojistného plnění, přepojištění, podpojištění, spoluúčast, množné pojištění, zachraňovací náklady a přechod práv na pojistitele. (Zárybnická, Schelle, 2010)

Pojistitel má možnost v pojistné smlouvě omezit horní i dolní hranici pojistného plnění. Pojistitel nemusí poskytnout pojistné plnění, jestliže výše škody nepřesáhne v pojistné smlouvě stanovenou spodní hranici pojistného plnění. Horní hranice pojistného plnění se stanovuje buď pojistnou částkou, nebo limitem pojistného plnění. Můžeme-li v době uzavření pojistné smlouvy určit hodnotu pojišťovaného majetku, horní hranice pojistného plnění by měla odpovídat hodnotě pojištěného majetku.

V pojistné smlouvě stanovuje pojistnou částku pojistník. Pojistitel je však oprávněn při sjednávání pojistné smlouvy hodnotu pojištěného majetku přezkoumat. Jestliže je pojistná částka v době uzavírání pojistné smlouvy vyšší než pojistná hodnota pojištěného majetku, dochází k přepojištění. Pokud tuto skutečnost pojistitel či pojistník zjistí, pak se mohou dohodnout na snížení pojistné částky na skutečnou hodnotu pojištěné věci pro příští pojistné období, se současným snížením pojistného. Pokud je naopak pojistná částka v době sjednání pojistné smlouvy nižší než pojistná hodnota pojištěné věci, dochází k podpojištění. V případě pojistné události je pojistitel oprávněn snížit pojistné plnění ve stejném poměru, v jakém je výše pojistné částky ke skutečné hodnotě pojištěného majetku. V případě pojištění odpovědnosti za škodu nelze v době uzavření pojistné smlouvy určit pojistnou hodnotu, jelikož není možné dopředu zjistit, jaká škoda může nastat. V takovémto druhu pojištění je možné horní hranici pojistného plnění omezit tzv. limitem pojistného plnění. Pojistitel nemůže uplatnit princip přepojištění a podpojištění a je povinen plnit do výše skutečné škody v závislosti na obsahu pojistné smlouvy, avšak nejvýše do ujednaného limitu pojistného

---

⁶Částka, která odpovídá nákladům na znovupořízení nové věci stejného druhu a kvality.

plnění. Je-li skutečná škoda vyšší než limit pojistného plnění a není sjednáno jiné pojištění, které by krylo přesah škody, pak výše škody nad limit pojistného plnění jde k tíži pojištěného, a pojištěný musí tuto část škody uhradit ze svých vlastních prostředků. (Hradec et al., 2005)

Pojistné plnění, které poskytuje pojistitel ve škodovém pojištění, může být v pojistné smlouvě omezeno spodní hranicí pojistného plnění. Pro omezení spodní hranice se používá integrální⁷ a excedentní⁸ franšíza neboli neodčetná a odčetná spoluúčást. Pojistitel spodní hranicí pojistného plnění vylučuje drobné škody, jejichž výše je pro pojistníka finančně únosná, ale šetření těchto škod by bylo pro pojistitele mnohem nákladnější než samotná výše vzniklé škody. (Majtánová et al., 2006)

Obecně se hranice pojistného plnění vztahuje na jednu škodnou událost. Pokud při jedné škodné události vznikne více pojistných událostí, potom celkové pojistitelovo plnění za všechny pojistné události nemůže přesáhnout stanovenou horní hranici. Jestliže skutečná škoda tuto hranici překračuje, pojistné plnění se poskytuje jednotlivým oprávněným osobám v takovém poměru, v jakém je horní hranice pojistného plnění k výši celkové škody. (Bohman, Wawerková, 2009)

Dojde-li v souvislosti s hrozící nebo již nastalou pojistnou událostí pojištěnému, osobě oprávněné nebo osobě, která vynaložila zachraňovací náklady, proti jinému právo na náhradu škody nebo jiné obdobné právo, pak tato pohledávka přechází na pojistitele, a to včetně příslušenství, zajištění a dalších práv s ní spojených, okamžikem výplaty plnění z pojištění, a to až do výše plnění, které pojistitel oprávněné osobě vyplatil. Jelikož škodové pojištění slouží k úhradě škod, které vznikly v majetkové sféře pojištěných osob, je nutné, aby právo na náhradu škody nebo právo obdobné, např. odpovědnost za škodu vzniklou zaviněním jiného, které vzniklo pojištěnému, oprávněné osobě, či osobě, která vynaložila zachraňovací náklady, přešlo na pojistitele. Zákon oprávněné osobě nařizuje zabezpečit přechod toho práva na pojistitele. To znamená, že oprávněná osoba se nesmí vzdát svého práva na náhradu škody nebo jiného podobného práva, musí své právo uplatnit včas a nesmí mařit přechod svých nároků na pojistitele. (Zárybnická, Schelle, 2010)

---

⁷ V případě vzniku pojistné události pojistitel neposkytne pojistné plnění, pokud výše škody nepřesáhne hranici stanovenou v pojistné smlouvě. Pokud škoda přesáhne stanovenou hranici, pak pojistitel poskytne plnění v plném rozsahu.

⁸ Pojistitel při pojistné náhradě nižší než je stanovená franšíza neposkytne pojistné plnění vůbec, pokud je náhrada vyšší než sjednaná franšíza, uhradí pojistitel pouze rozdíl mezi celkovou stanovenou náhradou a franšízou.

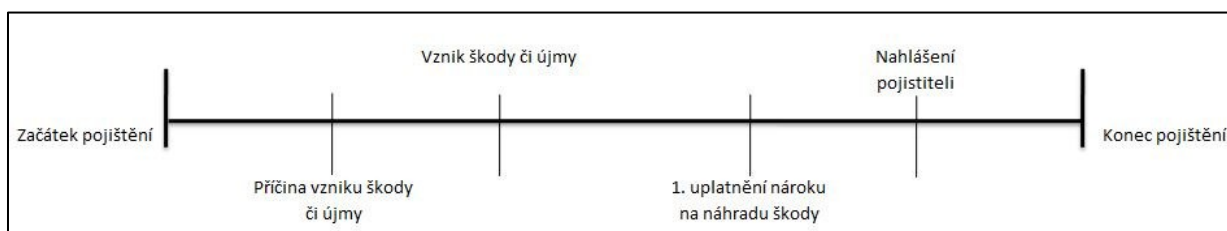
3.6. Časový rozsah pojistné ochrany

V pojištění odpovědnosti za škodu je časový rozsah pojistné ochrany koncipován na principu uplatnění nároku na náhradu škody (princip „claims made“) anebo principu příčiny vzniku škody (princip „lossoccurrence“). Ve většině případů pojištění odpovědnosti za škodu se využívá princip, u kterého je právní nárok na plnění z pojištění podmíněn tím, že v době trvání pojištění nastala příčina vzniku škody. Naproti tomu pojištění profesní odpovědnosti je uzavíráno především na principu uplatnění nároku na náhradu škody v době trvání pojištění.

3.6.1. Časový rozsah pojištění dle uplatnění nároku na náhradu škody(princip „claims made“)

Princip časového rozsahu pojistné ochrany je historicky mladší a také zásadně odlišný od principu příčiny vzniku škody. Především se liší v pojetí vztahu mezi datem uplatnění nároku na náhradu škody u odpovědného subjektu a datem vzniku škody. Pojištění na principu „claims made“ může krýt škody, které vznikly v důsledku protiprávního jednání, jež mohlo nastat v minulosti, ale jehož následky se projeví až v průběhu pojistného období platné pojistné smlouvy. Tedy v době trvání platné pojistné smlouvy musí být vůči pojištěnému poprvé uplatněn nárok na náhradu škody poškozeným. Datum, kdy poškozený písemně uplatnil svůj nárok na náhradu škody, se považuje za vznik pojistné události. Stále častěji bývá tento princip modifikován pojistiteli tak, že je pojistnými podmínkami zúžena časová báze tak, že pojistitel současně vyžaduje splnění dvou podmínek, aby pojistnou ochranu poskytl. Těmito podmínkami jsou: uplatnění nároku na náhradu škody v době trvání platné pojistné smlouvy a vznik příčiny škody v době trvání platné pojistné smlouvy, viz obr. 3.3. V současné době se na tomto principu sjednává většina pojištění profesní odpovědnosti za škodu a pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou vadným výrobkem. (Zárybnická, Schelle, 2010)

Obr. 3.3 - Princip „claims made“

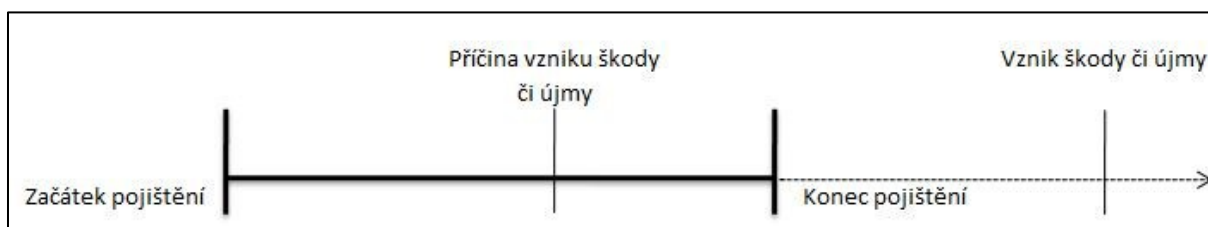

Zdroj: Vlastní zpracování

3.6.2. Časový rozsah pojištění dle příčiny vzniku škody (princip „lossoccurrence“)

Princip příčiny vzniku škody je historicky starší a pojištění odpovědnosti provází od počátku jeho existence. Pojištění vychází ze vztahu data vzniku škody a protiprávního jednání, kdy v době trvání platné pojistné smlouvy musí nastat příčina vzniku škody, viz obr. 3.4. Pojištění na principu příčiny vzniku škody se užívá u základních typů odpovědnosti za škodu, a to jak v pojištění odpovědnosti občanů, tak i v pojištění fyzických a právnických osob podnikajících. Znamená to tedy, že je pojištěná doba, ve které dojde k protiprávnímu jednání. Pokud tedy příčina vzniku škody nastala v době trvání platné pojistné smlouvy, potom pojištění pojištěnému poskytuje pojistnou ochranu proti případným následkům jeho odpovědnosti za škodu. (Karfíková et al. 2010)

Obr. 3.4 -Princip „lossoccurrence“

Zdroj: Vlastní zpracování

3.6.3. Následné krytí nároků po ukončení pojistné smlouvy

Následné krytí nároků z pojistné smlouvy, která byla sjednána na principu uplatnění nároku na náhradu škody, a která byla ukončena, je doplňující částí celku časové ochrany, které umožňuje překlenout časové období, na které se v základním rozsahu pojistné smlouvy pojistná ochrana nevztahuje.

Dle ustanovení pojistné smlouvy se pojistitel zavazuje poskytnout pojistné plnění i v případě, že by byly po ukončení pojistné smlouvy z uvedeného pojištění uplatněny nároky na náhradu škody. O stanovenou dobu následného krytí, stanovenou dle smluvních ujednání v pojistné smlouvě z poslední uplynulé pojistné doby, se prodlužuje pojistná ochrana pojištěného. Pojistitel pak poskytne případné pojistné plnění v souladu s ujednaným rozsahem pojistné ochrany, a to do výše nespotřebované pojistné částky, která byla ujednána v rámci daného pojištění. (Zárybnická, Schelle, 2010)

3.6.4. Pojištění se zpětnou platností

Pojistitel v případě sjednání pojištění se zpětnou platností rozšiřuje pojistnou ochranu pojištěnému pro případ nároků na náhradu škody, u které příčina této škody vznikla před začátkem pojištění. Pojištění se zpětnou platností se však nevztahuje na porušení povinnosti, jejímž důsledkem je právní vznik odpovědnosti za vzniklou škodu, o které pojistník nebo pojištěný při uzavírání pojistné smlouvy věděl, či vědět musel. Na českém pojistném trhu, stejně tak na trhu Evropské unie, se pojištění se zpětnou platností sjednává pouze výjimečně a pouze významným klientům. (Poláčková, 2010)

3.7. Pojištění profesní odpovědnosti

Na evropském i celosvětovém pojistném trhu se v pojistných podmínkách pojistitelů pojmem profesní odpovědnost rozumí odpovědnost fyzických nebo právnických osob, které vykonávají určitou specifickou činnost, kde ve spojitosti s výsledky duševní činnosti či duševní práce pojištěného je spojeno riziko vzniku újmy nemalého rozsahu, která vznikla někomu jinému. V souvislosti s touto skutečností se velká část pojištění odpovědnosti za škodu, která byla způsobena profesní činností, nachází v režimu povinných pojištění.

Pojištění profesní odpovědnost je zvláštním druhem pojištění. Jedná se o pojištění právního vztahu, kdy pojištění kryje nespočetné podoby a varianty pojistného nebezpečí. Pojištění profesní odpovědnosti je pojištěním proti finančním dopadům profesní chyby, která může zapříčinit újmu třetí osobě. Jelikož je možné pojistit velké množství různých profesí, je pojištění profesní odpovědnosti individuální a variabilní pojistný produkt. Z tohoto důvodu je nutné, aby se pojistník před uzavřením pojistné smlouvy důkladně seznámil se základními principy pojištění, s obsahem pojistných podmínek, a rozsahem pojistného produktu, který sjednává, a dále zohlednil aspekty vykonávané profesní činnosti. (Generali, 2014)

Rozsah a podmínky pojištění profesní odpovědnosti jsou vymezeny zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem, a dalšími speciálními zákony. Pojištění se dále řídí všeobecnými pojistnými podmínkami pro pojištění odpovědnosti konkrétního pojistitele, dále zvláštními pojistnými podmínkami pro pojištění profesní odpovědnosti, pojistnou smlouvou, a v některých případech doplňkovými pojistnými podmínkami.

Podle příslušných právních předpisů jsou osoby, které chtějí vykonávat určitou profesi, povinny před začátkem výkonu dané činnosti uzavřít pojištění odpovědnosti za škodu, a držet je po celou dobu výkonu činnosti v platnosti. (Zárybnická, Schelle, 2010) V příloze č. 1

je uveden souhrn všech profesí, u kterých je povinnost sjednat si pojištění profesní odpovědnosti stanovena zákonem.

Pojištění profesní odpovědnosti si můžou sjednat i osoby vykonávající profesní činnost, kterým to zákon výslovně nepřikazuje, ale pro které je pojištění také určeno. Mezi tyto profese se řadí například účetní, projektanti, rozhodci, tlumočníci, překladatelé, osoby poskytující různé konzultační a poradenské činnosti, poskytování software-služeb, zastavárenská činnost a další. Je tedy ponecháno zcela na vůli těchto osob, zda si sjednají pojištění profesní odpovědnosti či nikoliv. Avšak i tyto osoby mohou výkonem své profesní činnosti způsobit újmu třetím osobám. Náhrada této újmy pak může mít pro nepojištěné osoby až likvidační následky.

Na rozdíl od pojištění obecné odpovědnosti za škodu, které se sjednává na principu příčiny vzniku škody (princip „lossoccurrence“), se pojištění profesní odpovědnosti zpravidla sjednává na principu uplatnění nároků na náhradu škody (princip „claims made“). Důvodem je především zvýšená rizikovost, zejména hrozí, že mezi činnostmi pojištěného a projevem jeho pochybení navenek uplyne dlouhé časové období. Výjimku tvoří pouze pojištění odpovědnosti veterinárních a humánních lékařů, u kterých je někdy používán princip „lossoccurrence“. (Kravchenko, 2012)

Pojištění profesní odpovědnosti je specifický produkt, a pojistná ochrana je u tohoto druhu pojištění v základním rozsahu mnohem širší, než je tomu u pojištění obecné odpovědnosti za škodu. U pojištění profesní odpovědnosti je již v základním rozsahu pojistné ochrany zahrnuto riziko odpovědnosti za finanční škody a riziko odpovědnosti za věci převzaté.

U některých typů profesní činnosti, zejména u činností právníckého a ekonomického zaměření, určují smluvní ujednání anebo přímo pojistné podmínky, jako předpoklad poskytnutí případného pojistného plnění uzavření písemné smlouvy mezi poškozeným a škůdcem o výkonu předmětné profesní činnosti. U pojištění profesní odpovědnosti je tato podmínka požadována vždy, pokud je do základního rozsahu pojištění zahrnuta odpovědnost za finanční škody. V určitém rozsahu je však odpovědnost za finanční škody v základním pojištění obsažena skoro u všech druhů profesní odpovědnosti. Příslušná smluvní ujednání určují rozsah této pojistné ochrany. Pojistitel však není povinen poskytnout plnění v případě, že finanční škoda vznikla schodkem na svěřených hodnotách spravovaných pojištěným nebo nedodržením lhůt, které si pojištěný smluvně dohodnul s klientem. Tyto výluky z pojištění ovšem není možné uplatnit pro likvidátory společností a insolvenční správce, u kterých by pojištění bez těchto rizik zcela postrádalo smysl.

V základním rozsahu pojištění bývá u některých druhů profesní odpovědnosti částečně zahrnuta i odpovědnost za škodu na věcech, které v souvislosti s výkonem své profesní činnosti, pojištěný převzal. To představuje pro pojištěného další formu rozšířené pojistné ochrany, která je pro výkon jeho činnosti ve většině případů nezbytná. V základním rozsahu pojištění je tato rozšířená pojistná ochrana zahrnuta u profesí, kde osoba provozující profesní činnost přebírá určité doklady v originále, a to v souvislosti s výkonem této činnosti. Jedná se zejména o tyto profese: samostatní likvidátoři pojistných událostí, notáři, advokáti, insolvenční správci, zprostředkovatelé pojištění a zajištění, lékaři, architekti, autorizovaní inženýři a technici činní ve výstavbě. Doklady, které tyto osoby přebírají, mohou být například výkresy, projektová dokumentace, listinný důkazní materiál, smlouvy nebo směnky a jiné cenné papíry. (Zárybnická, Schelle, 2010)

V pojistných podmínkách daného pojištění profesní odpovědnosti za škodu bývá striktně určena povinnost, že pojištěný musí pojistiteli oznámit vznik škodné události zakládající možné právo na plnění z pojištění v ujednaném termínu. Jelikož je pojištění profesní odpovědnosti většinou koncipováno na principu „claims made“, má pojištěný povinnost nahlásit vznik škodné události do stanoveného termínu po skončení pojistného roku. Tuto lhůtu si jednotliví pojistitelé stanovují rozdílně v rozmezí mezi pěti až devadesáti dny. Tato povinnost umožňuje pojistiteli kontrolovat své finanční závazky, a dle zjištěného skutkového stavu je schopen posoudit, jestli současná pojistná smlouva vyhovuje pojištěnému i pojistiteli. (Zárybnická, Schelle, 2010)

3.7.1. Limit pojistného plnění, spoluúčast a územní rozsah pojištění

Stejně jako u pojištění obecné odpovědnosti za škodu, se u pojištění profesní odpovědnosti za škodu stanovuje v pojistné smlouvě limit pojistného plnění, do jehož výše je pojistitel povinen poskytnout plnění v případě vzniku pojistné události. U pojištění profesní odpovědnosti je však nutné upravit prostřednictvím smluvních ujednání, jaký limit pojistného plnění bude rozhodující v případě plnění z pojištění, pokud bude pojištění bez přerušení sjednáno na další pojistný rok, a v každém dalším pojistném roce bude sjednán odlišný limit pojistného plnění a příčina vzniku škody, uplatnění nároku na náhradu škody a vznik škody se budou vázat k jiným pojistným rokům. V takových případech platí, že rozhodujícím limitem pojistného plnění je ten, který byl sjednán v pojistné smlouvě v období, ve kterém bylo doručeno pojištěnému uplatnění nároku na náhradu škody od poškozeného.

V případě vzniku sériové škodné události se postupuje obdobným způsobem. Pojistné plnění poskytnuté pojistitelem nesmí za všechny události v sérii přesáhnout limit pojistného plnění, který byl stanoven pro jednu škodnou událost. Rozhodující je limit pojistného plnění sjednaný v pojistné smlouvě v období, ve kterém bylo doručeno pojištěnému uplatnění nároku na náhradu škody, který vyplývá z první události v sérii⁹. (Kravchenko, 2012)

Ve většině případů se pojištění profesní odpovědnosti za škodu sjednává s procentní spoluúčastí na plnění ze škodní události, kdy tato spoluúčast bývá omezena horní a dolní hranicí.

Pojištění profesní odpovědnosti se běžně vztahuje na povinnost pojištěného nahradit újmu pouze tehdy, jestliže vznik škody nastal na území České republiky. Jiný územní rozsah pojištění je možné sjednat jen v ojedinělých případech, např. autorizovaní inženýři a technici ve výstavbě nebo autorizovaní architekti.

3.7.2. Pojištění odpovědnosti za škodu v rámci profesních komor

Profesní komora nebo také profesní sdružení je nezávislé sdružení příslušníků určité profese, jejímž cílem je zastupovat společné profesní, ekonomické a kulturní zájmy příslušné profese, například Česká lékařská komora, Notářská komora České republiky, Česká advokátní komora, či Česká komora architektů, které se bude podrobněji věnovat následující kapitola této práce.

Profesní komory provozují dohled nad výkonem profese, chrání zájmy svých členů, a jsou oprávněny stanovit, jaké odborné předpoklady musí splňovat uchazeč o členství. Příslušníci některých povolání musí být povinně členy příslušné profesní komory, aby mohli dané povolání vykonávat. Pokud se nestanou členy příslušné profesní komory, nemohou se výkonu povolání věnovat.

Profesní komory hrají v oblasti pojištění u řady profesí, jejichž příslušníci jsou ze zákona povinni si sjednat pojištění profesní odpovědnosti, významnou roli. Zpravidla jsou jednotlivé komory ze zákona oprávněny spolupůsobit při pojištění svých členů, či mají vymezeny další podrobnější povinnosti, jako je například kontrola, zda členové splňují zákonem stanovenou povinnost se pojistit. Profesní komory obvykle uzavírají ve prospěch svých členů tzv. rámcové pojistné smlouvy, pro případy právním předpisem stanovené profesní

---

⁹Sériová škodní událost- „stejná chyba, ve stejný čas, ze stejného zdroje“

odpovědnosti za škodu. Profesní komora je v takovém případě v pozici pojistníka a členové profesní komory jsou pojištěnými osobami. (Vesecký, 2013)

Rámcová pojistná smlouva bývá uzavírána buď ve prospěch všech členů profesní komory, ve prospěch členů komory, kteří výslovně neodmítnou pojištění, např. Česká komora architektů, nebo ve prospěch členů, kteří se výslovně přihlásí do pojištění a platí pojistné, např. Česká stomatologická komora. Pojištění, které uzavírají profesní komory ve prospěch svých členů, je pro tyto členy dobrovolné. Pokud o to mají členové komory zájem, mohou být účastníky pojištění, v opačném případě nejsou nuceni účastnit se pojištění, a mohou si sjednat individuální pojištění. Nevýhodou individuálního pojištění je nutnost komoře každoročně dokládat potvrzení o sjednaném odpovědnostním pojištění, či riziko obsahových nebo formálních nedostatků pojistné smlouvy, ze kterých vyplývá možnost, že v případě pojistné události, pojišťovna nevyplatí pojistné plnění.

4. Pojištění profesní odpovědnosti za škodu v praxi

V této části práce se budeme zabývat pojištěním profesní odpovědnosti za škodu autorizovaných architektů, které je možné sjednat buď individuálně, nebo využít rámcovou pojistnou smlouvu sjednanou Českou komorou architektů.

Činnost architekta představuje ucelený profesní výkon, který zahrnuje poskytnutí vybraných a odborných činností ve výstavbě a souvisejících odborných služeb. Základním právním předpisem, který upravuje činnosti autorizovaných osob ve výstavbě, je zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon stanovuje, že vybrané činnosti ve výstavbě mohou vykonávat pouze fyzické osoby, které jsou oprávněny k jejich výkonu dle zvláštního právního předpisu.¹⁰ Vybranými činnostmi ve výstavbě se rozumí činnosti, jejichž výsledek ovlivňuje ochranu veřejných zájmů ve výstavbě, a jsou jimi územní studie, zpracování územně plánovací dokumentace, dokumentace pro vydání územního rozhodnutí a pro uzavření veřejnoprávní smlouvy nahrazující územní rozhodnutí, odborné vedení provádění stavby nebo její změny a projektové dokumentace.¹¹

Přesnější podmínky výkonu povolání autorizovaných osob se řídí zákonem č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů. Tento právní předpis přesněji stanovuje celkový okruh činností, které autorizované osoby vykonávají.

Autorizovaným architektem je dle výše zmíněného zákona o výkonu povolání ten, kterému byla udělena autorizace, a který je zapsaný v seznamu autorizovaných architektů, který vede Česká komora architektů. Autorizovaným inženýrem a autorizovaným technikem je dle tohoto zákona osoba, které byla udělena autorizace, a je zapsána v seznamu

---

¹⁰ Zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹ Projektovou dokumentací je dokumentace:

- a) stavby,
- b) stavby pro vydání stavebního povolení,
- c) k uzavření veřejnoprávní smlouvy,
- d) k posouzení autorizovaným inspektorem,
- e) změn staveb uvedených v písmenech a) až d) před jejím dokončením podle,
- f) staveb uvedených v písmenech a) až e) k opakovanému stavebnímu řízení nebo dodatečnému povolení stavby podle,
- g) pro provádění stavby,
- h) pro nezbytné úpravy,
- i) vodního díla k ohlášení.

autorizovaných inženýrů a v seznamu autorizovaných techniků, které jsou vedeny Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. Autorizací je dle tohoto zákona myšleno oprávnění fyzických osob k výkonu odborných činností ve výstavbě. Právníkové osoby mohou vykonávat činnost autorizovaných osob pouze prostřednictvím autorizovaných fyzických osob.

Osoby, kterým byla udělena autorizace k výkonu činnosti, vykonávají tuto činnost dle § 14 zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů, jako:

- „svobodní architekti nebo svobodní inženýři vykonávající činnost podle tohoto zákona,
- osoby vykonávající činnost podle živnostenského zákona,
- zaměstnanci v pracovním poměru, služebním, členském nebo jiném obdobném poměru,
- společníci veřejné obchodní společnosti.“

Základní právní rámec odpovědnosti autorizovaných osob stanovuje stavební zákon. Autorizovaná osoba odpovídá za úplnost, proveditelnost a správnost zpracované projektové dokumentace. Projektant odpovídá za správnost, celistvost a úplnost zpracování návrhu a konceptu územně plánovací dokumentace, a za správnost, celistvost, úplnost a bezpečnost stavby, která byla provedena podle jím zpracované projektové dokumentace, a také za proveditelnost stavby dle této dokumentace. Není-li projektant způsobilý některou část projektové dokumentace zpracovat sám, je povinen si přizvat ke zpracování dílčích částí další oprávněné projektanty, kteří mají příslušnou specializaci. Statické výpočty, případně jiné výpočty musí být zpracovány v takové formě, aby byly kontrolovatelné.

Zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů stanovuje, že autorizovaná osoba je odpovědna zejména za odbornou úroveň výkonu své činnosti, je povinna vykonávat odbornou činnost osobně, případně ve spolupráci s osobami s příslušným oprávněním, dbát platných obecných a profesních právních předpisů, chránit práva duševního vlastnictví, zvláště práva průmyslového vlastnictví a práva autorská, vyvarovat se střetu zájmů, případně vykonávat činnosti s vybranými činnostmi neslučitelné, vykonávat práce pouze v rozsahu, ve kterém jí byla udělena autorizace, dále se odborně

vzdělávat, opatřovat zpracované dokumenty náležitým způsobem a evidovat svoji činnost a být pojištěn.

Autorizovaný architekt je v rozsahu oboru, případně specializace, pro kterou mu byla udělena autorizace, oprávněn dle § 17 zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů, vykonávat následující vybrané a další odborné činnosti:

- „vypracovávat územně plánovací dokumentaci včetně územně plánovacích podkladů,
- vypracovávat dokumentaci pro vydání územního rozhodnutí a projektovou dokumentaci staveb (včetně příslušných územně plánovacích podkladů), s výjimkou staveb inženýrských,
- vypracovávat projektovou dokumentaci zahradních a krajinářských úprav včetně územně plánovacích podkladů a příslušných částí územně plánovací dokumentace,
- podílet se na vypracování projektové dokumentace inženýrských staveb, vypracovávané autorizovaným inženýrem, a to zejména v případě staveb, které jsou zvláštním předpisem, územním plánem nebo rozhodnutím příslušného orgánu územního plánování označeny za architektonicky nebo urbanisticky významné,
- provádět stavebně architektonické nebo urbanistické průzkumy,
- vydávat odborná stanoviska, zpracovávat dokumentaci a posudky pro dílčí hodnocení vlivu staveb na životní prostředí a to i pro účely řízení před státními orgány,
- vypracovávat projektovou dokumentaci interiéru staveb,
- provádět autorský nebo technický dozor nad realizací stavby,
- vést realizaci jednoduché stavby,
- provádět geodetická měření pro projektovou činnost a vytyčovací práce, pokud zvláštní předpis nestanoví jinak,
- zastupovat stavebníka, popř. navrhovatele na podkladě zmocnění při územním, stavebním nebo kolaudačním řízení,
- vykonávat v orgánech státní správy odborné funkce na úseku územního plánování nebo stavebního řádu, pokud zvláštní předpis nestanoví jinak.“

Autorizovaní architekti při výkonu své odborné činnosti odpovídají dle zákona třetím osobám, tedy osobám, kterým poskytují své služby, ale i dalším osobám, které mohou utrpět újmu jejich činností, za věcné škody, za újmu na životě a zdraví a za finanční škody. Proto právní úprava stanovuje povinnost autorizovanému architektovi uzavřít pojištění odpovědnosti za škody, které jsou způsobené výkonem jeho činnosti. Pojištění je autorizovaný architekt povinen uzavřít nejpozději při započetí výkonu své činnosti. Toto neplatí v případě, pokud autorizovaný architekt vykonává svou činnost v pracovním, členském, služebním, nebo jiném obdobném poměru. Pojištění odpovědnosti za škodu musí trvat po celou dobu výkonu činnosti autorizovaného architekta. Pojištění si může autorizovaný architekt sjednat individuálně nebo může využít pojištění prostřednictvím rámcové pojistné smlouvy, kterou sjednává Česká komora architektů.

4.1. Pojištění sjednané Českou komorou architektů

Česká komora architektů má ve prospěch svých členů sjednanou rámcovou pojistnou smlouvu pro pojištění profesní odpovědnosti z činnosti architekta. Tato rámcová pojistná smlouva č. 80046114711 byla sjednána prostřednictvím makléřské společnosti MARSH, s.r.o., a to mezi Českou komorou architektů a ČSOB pojišťovnou, a.s., s platností od 1. 10. 2010, viz příloha č. 2. Pojištění je sjednáno na dobu neurčitou. Pojistitelem je tedy ČSOB pojišťovna, a.s., pojistníkem je Česká komora architektů zastoupená Ing. arch. akad. arch. Janem Vranou- předsedou České komory architektů a pojištěnými jsou všichni členové České komory architektů, kteří pojištění výslovně neodmítli.

Pojištění je sjednáno pro případ právním předpisem stanovené odpovědnosti pojištěného za škodu, která vznikla jinému:

- a) na zdraví nebo usmrcením,
- b) na věci jejím poškozením, pohřešování nebo zničením,
- c) ve formě finanční škody,

a to v souvislosti s odbornou činností pojištěného jako:

- autorizovaného architekta v rozsahu zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů,
- autorizovaného inspektora dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů,

- energetického auditora na základě zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií,
- koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci dle zákona 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

S účinností od 1. 10. 2012 došlo k rozšíření rozsahu pojistného krytí pro případ právním předpisem stanovené odpovědnosti za škodu vzniklou poškozenému v důsledku porušení právní povinnosti pojištěného jako:

- organizátora, auditora soutěže nebo porotce v souladu s ustanovením zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů, v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v souladu se zákonem č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů, a v souladu se Soutěžním řádem České komory architektů.

Pojištění se s účinností od 1. 10. 2013 vztahuje také na právním předpisem stanovenou odpovědnost pojištěného za nemajetkovou újmu a z ní vyplývající peněžitou náhradu nemajetkové újmy, pokud je pojištěný povinen k její úhradě na základě pravomocného rozhodnutí soudu.

Pojištění se vztahuje také na osoby, které pro pojištěného pracovaly v pracovněprávním vztahu ve spojitosti s uvedenou odbornou činností pojištěného nebo formou subdodávky prací. Pojištění se také dále vztahuje na odpovědného zástupce, pokud tento odpovědný zástupce má platnou autorizaci.

Pojištění se vztahuje i na odpovědnost pojištěného za škodu, která byla způsobena v rámci provozu kanceláře, tj. činnosti, které souvisí s odbornou činností pojištěného.

Pojistná smlouva obsahuje doplňkové pojištění, které se vztahuje na právním předpisem stanovenou odpovědnost pojištěného za škodu, která byla způsobena zdravotní pojišťovně při poškození života nebo zdraví třetí osoby nebo zaměstnance pojištěného v důsledku nedbalostního protiprávního jednání pojištěného. Jedná se o léčebné výlohy, které hradí zdravotní pojišťovna v souvislosti se vzniklou újmou na zdraví, která vznikla v důsledku chyby v projektu (tzv. regres zdravotní pojišťovny).

Pojištění se vztahuje jak na škody, které byly způsobeny autorizovanou osobou třetím osobám, tak i osobám majetkově propojeným. To znamená, že ze základního pojištění je možné hradit škody způsobené architektem, jež vykonává činnost jako fyzická osoba i architektem – společníkem, jednatelem či odpovědným vedoucím.

Pojištění je sjednáno na principu „claims made“, což znamená, že předpokladem vzniku práva na pojistné plnění z pojistné smlouvy je, že k příčině škodné události, ke vzniku škody či nemajetkové újmy, k uplatnění nároku poškozeného na náhradu škody vůči pojištěnému a k písemnému oznámení škodné události pojistiteli musí dojít v době trvání pojištění. Je tedy nutné, aby autorizovaná osoba měla sjednané pojištění nejen v době výkonu pojištěné činnosti, ale i po celou dobu, ve které může být vůči ní vznesen nárok na náhradu škody či nemajetkové újmy.

V pojistné smlouvě byla ujednána lhůta pro dodatečné oznámení škodné události pojistiteli v případě, že autorizovaná osoba ukončí pojištění. Tato lhůta byla sjednána v délce 90 dní po skončení pojištění autorizované osoby.

V pojistné smlouvě bylo také ujednáno tzv. retroaktivní krytí, neboli zpětná účinnost pojištění od 30. 9. 1997, což znamená, že se pojištění vztahuje na škodné události, jejich příčina nastala od výše zmíněného data. Zpětná účinnost pojištění je důležitá hlavně v případech¹², kdy bylo pojistné krytí z nějakého důvodu přerušeno, nebo kdy původně sjednaná pojistná smlouva je nahrazena novou pojistnou smlouvou.

Územní rozsah pojištění je sjednán na území Evropy.

4.1.1. Limit pojistného plnění a pojistné

Pojištění odpovědnosti za škodu autorizovaných osob bylo s účinností od 1. 10. 2010 sjednáno na limit pojistného plnění ve výši 200 000 Kč pro každou jednu pojištěnou autorizovanou osobu. Spoluúčast na pojistném plnění byla stanovena na 10 000 Kč z každé pojistné události. Jestliže bude pojištěný absolvovat kurzy Celoživotního profesního vzdělávání, které organizuje Česká komora architektů, pak bude spoluúčast snížena na 5 000 Kč z každé pojistné události.

S účinností od 1. 10. 2012 byla spoluúčast snížena pro každou autorizovanou osobu na 5 000 Kč z každé pojistné události. V případě, že pojištěný bude absolvovat kurzy Celoživotního profesního vzdělávání, je spoluúčast na pojistném plnění snížena na 1 000 Kč z každé pojistné události.

Pokud je autorizovaná osoba v zaměstnaneckém poměru, pak je pojištění sjednáno na limit pojistného plnění dle § 257 odst. 2¹³ zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, ve znění

---

¹² Jedná se o případy, kdy je pojištění sjednáno na principu „claims made“.

¹³ „Výše požadované náhrady škody způsobené z nedbalosti nesmí přesáhnout u jednotlivého zaměstnance částku rovnající se čtyřapůlnásobku jeho průměrného měsíčního výdělku před porušením povinnosti, kterým způsobil

pozdějších předpisů se spoluúčastí také 10 000 Kč z každé pojistné události. Horní limit pojistného plnění je sjednaný ve výši 200 000 Kč.

Pojištění nemajetkové újmy bylo od 1. 10. 2013 v pojistné smlouvě sjednáno na sublimit pojistného plnění ve výši 100 000 Kč, a jedná se o horní hranici pojistného plnění pojistitele ze všech pojištění sjednaných touto pojistnou smlouvou za pojistné události, které nastaly jedné pojištěné osobě v každém jednom roce trvání této pojistné smlouvy, a které spočívají v odpovědnosti pojištěného za nemajetkovou újmu.

Plnění vyplacené z pojistných událostí, které nastaly jedné autorizované osobě v průběhu jednoho pojistného roku, nesmí přesáhnout limit pojistného plnění, tedy nesmí přesáhnout částku 200 000 Kč resp. částku 100 000 Kč. Tento limit platí pro jednu i pro všechny pojistné události za pojistný rok a je možné ho uplatnit jedenkrát za pojistné období. Limit pojistného plnění může být tedy vyčerpán postupně v průběhu pojistného období, nebo může dojít k vyčerpání limitu již jednou pojistnou událostí. Dojde-li k vyčerpání limitu pojistného plnění v průběhu pojistného období, má autorizovaná osoba možnost požádat pojistitele o opětovné sjednání nového limitu pojistného plnění opět ve výši 200 000 Kč resp. ve výši 100 000 Kč. Pojistitel se v pojistné smlouvě zavázal, že bezdůvodně takové opětovné sjednání limitu neodmítne.

Pojistné bylo za všechna pojištění sjednaná rámcovou pojistnou smlouvou sjednáno jako pojistné běžné. Za jednu autorizovanou osobu činí pojistné na jedno pojistné období 1 140 Kč, kdy pojistné období bylo sjednáno v délce jednoho pojistného roku.

Pojistník je povinen platit minimální zálohové pojistné za 2000 členů ve výši 2 280 000 Kč a to v jedné zálohové splátce ke dni 1. listopadu v každém pojistném roce. Skutečná výše pojistného se spočítá na konci pojistného období ze stanoveného pojistného použitého pro výpočet záloh a z průměru přihlášených počtů pojištěných osob. Pojistník je povinen doplatit dodatečné pojistné v případě, že skutečná výše průměrného počtu pojištěných osob překročí minimální zálohové pojistné, a to nejpozději do jednoho měsíce od konce pojistného období.

4.1.2. Výluky z pojištění

Nedílnou součástí rámcové pojistné smlouvy jsou Všeobecné pojistné podmínky- zvláštní část Pojištění odpovědnosti za škodu autorizovaného architekta, autorizovaného inženýra

---

škodu. Toto omezení neplatí, byla-li škoda způsobena úmyslně, v opilosti, nebo po zneužití jiných návykových látek.“

a technika činného ve výstavbě a dalších neautorizovaných osob (dále jen „VP OAN 2007“), ve kterých jsou mimo jiné stanoveny případy, na které se pojistné krytí nevztahuje. VPP OAN 2007 jsou součástí přílohy č. 1, a je v nich obsažen úplný výpis výluk z komorového pojištění.

V pojistné smlouvě však bylo ujednáno, že výluky uvedené ve VPP OAN 2007 v článku IV odst. 1 písm. f) pojištění se nevztahuje na odpovědnost za škodu způsobenou vadou výrobku a j) pojištění se nevztahuje na odpovědnost za škodu způsobenou na věcech, které poškozený dodal jinému, pokud ke škodě došlo proto, že dodané věci byly vadné jakosti, se ruší.

Odchylně od VPP OAN 2007 článku IV odstavce 1 písmene g) a i) bylo ujednáno, že se pojištění dle rámcové pojistné smlouvy vztahuje také na odpovědnost za škodu, která byla způsobena ztrátou, poškozením nebo zničením listin svěřených pojištěnému- projektová dokumentace. V takovém případě pojistitel uhradí náklady na obnovu projektové dokumentace. Dále také bylo odchylně od VPP OAN 2007 článku IV odst. 1 písmeno i) a j) ujednáno, že se pojištění vztahuje také na odpovědnost pojištěného za škodu, která byla způsobena na věcech převzatých pojištěným za účelem provedení objednané činnosti a na odpovědnost pojištěného za škodu, která byla způsobena na věcech dodaných pojištěným jinému, pokud ke škodě došlo z toho důvodu, že dodané věci byly vadné jakosti, za podmínky, že věci, které pojištěný převzal k provedení objednané činnosti, či věci dodané pojištěným jinému, prokazatelně souvisí s vedením realizace stavebního díla pojištěným.

4.1.3. Odhlášení se ze základního komorového pojištění a zpětvzetí do pojištění

Autorizovaná osoba má možnost odhlásit se ze základního komorového pojištění. V případě, že se autorizovaná osoba odhlásí z pojištění, je povinna doložit, že je pro případ své profesní odpovědnosti za škodu pojištěna jinde. Volba této možnosti může být výhodná například v případě, že jsou jednotliví architekti dlouhodobě pojištěni u jiné pojišťovny s nízkou spoluúčastí nebo v případě, že jsou autorizované osoby v zaměstnaneckém poměru, kdy pojištění profesní odpovědnosti pro tyto osoby je sjednáno zaměstnavatelem. Avšak odhlášení autorizované osoby z komorového pojištění, může mít pro ni negativní důsledky s ohledem na to, že pojištění je sjednáno na principu „claims made“¹⁴. Zejména se jedná o přerušení pojistného krytí a ztráta výhody původně sjednaného pojištění, např. dlouhé doby pro retroaktivní krytí. Pokud autorizovaná osoba, která prokazatelným způsobem dříve

---

¹⁴Autorizovaná osoba musí být nepřetržitě pojištěna v době vzniku škody, v době příčiny vzniku škody, uplatnění nároku na náhradu škody a oznámení škody pojistiteli.

odmítla pojištění sjednané rámcovou pojistnou smlouvou, projeví nově zájem o pojištění dle této smlouvy, má možnost zpětvzetí do pojištění. Okamžikem počátku pojištění je den, ve kterém tato osoba prokazatelně projevila zájem o pojištění, tedy ode dne nahlášení do pojištění. Výše jednorázového pojištění za zpětvzetí do pojištění je následující:

- přerušení pojištění do 1 roku (včetně).....300 Kč,
- přerušení pojištění do 2 let (včetně).....550 Kč,
- přerušení pojištění nad 2 roky.....1000 Kč.

Skupiny osob, kterým se nedoporučuje odhlásit se z komorového pojištění:

Architekti vykonávající činnost samostatně

Myšleni jsou zejména ti architekti, kteří vykonávají činnost jak samostatně tak v rámci např. obchodní společnosti. Dle zkušeností z praxe je často samostatná činnost architekta vykonávána jako doplňková. Větší zakázky zpracovává architekt v rámci obchodní společnosti, a menší zakázky jako fyzická osoba. V takovém případě se pro samostatnou činnost architekta doporučuje být pojištěn jako fyzická osoba v rámci základní rámcové pojistné smlouvy, sjednané Českou komorou architektů, a na velký limit pojistného plnění bude pojištěna obchodní společnost samostatnou pojistnou smlouvou.

Architekti, kteří jsou na mateřské a rodičovské dovolené

Jelikož i při pozastavení autorizace promlčecí lhůty z potenciálních škod, u kterých příčina vzniku škody nastala před mateřskou či rodičovskou dovolenou, stále běží, může mít odhlášení se z komorového pojištění za následek odmítnutí pojišťovny vyplatit pojistné plnění.

Architekti nemající sjednané žádné individuální pojištění

Pokud se architekt odhlásí z komorového pojištění, a nemá sjednáno žádné individuální pojištění, může u něho nastat jak občanskoprávní odpovědnost, kdy majetkovou škodu, finanční škodu nebo nemajetkovou újmu, bude muset uhradit z vlastních zdrojů, tak i disciplinární odpovědnost vůči České komoře architektů, jelikož nesplňuje zákonem stanovenou povinnost se pojistit pro případ odpovědnosti za škodu.

Architekti v zaměstnaneckém poměru

Architekti v zaměstnaneckém poměru sice přímo za škodu v projektu vzniklou vůči klientovi zaměstnavatele přímo neodpovídají, ani nejsou povinni mít profesní pojištění odpovědnosti sjednáno, i přesto se jim doporučuje základní komorové pojištění udržovat. Jedním z důvodů

je možná odpovědnost architekta za škodu, kterou způsobí svému zaměstnavateli. Jestliže zaměstnavatel svému klientovi odpovídá za škodu a prokáže, že zaměstnanec způsobil škodu porušením právních povinností, pak tento zaměstnanec odpovídá za škodu až do výše 4,5 násobku svého platu. Takovou případnou odpovědnost architekta za škodu je možné pokrýt základním komorovým pojištěním. (Česká komora architektů, 2012)

4.1.4. Připojištění nad rámec základního pojištění

Česká komora architektů sjednala ve prospěch svých členů rámcovou pojistnou smlouvu č. 8024310528, na jejímž základě je možné, aby si autorizovaná osoba sjednala připojištění až do limitu pojistného plnění ve výši 15 000 000 Kč. Sjednat individuální připojištění mohou jak jednotlivé autorizované osoby, tak i obchodní společnosti. Výše pojistného a výše spoluúčasti se stanovuje dle jednoduché tabulky na základě zvoleného limitu pojistného plnění a celkových příjmů autorizované osoby za poslední zdanitelné období. Pro sjednání připojištění je nutné vyplnit přihlášku do připojištění a připojištění je účinné od data uvedeného v přihlášce, avšak nejdříve ode dne doručení přihlášky zplnomocněnému makléři.

Důvodem ke sjednání připojištění nad rámec základního pojištění může být například výše limitu pojistného plnění u základního komorového pojištění, kdy částka 200 000 Kč může být nedostatečná pro větší či velké zakázky, nebo tento limit může být vyčerpán na základě jednoho uplatnění nároku na náhradu škody a při uplatnění dalších nároků již není možné uplatnit tyto nároky ze základního pojištění. Připojištění je také vhodné využít v případě realizace jedné zakázky většího rozsahu nebo v případě pojištění odpovědnosti za škodu z výkonu činnosti obchodní společnosti.

4.1.5. Udržovací pojištění

Udržovací pojištění je pojištění, které v případě, kdy osoba mající zákonnou povinnost mít sjednané pojištění profesní odpovědnosti již nevykonává svou činnost a tudíž její povinnost být pojištěna zaniká. Toto pojištění dává možnost udržovat pojištění i v době po skončení činnosti. Důvodem sjednání udržovacího pojištění je princip „claims made“, na kterém je pojištění profesní odpovědnosti založeno a dlouhé promlčecí lhůty pro právo na náhradu škody z výkonu pojištěné činnosti. Udržovací pojištění tedy dává autorizované osobě možnost být pojištěna až do doby, než dojde k promlčení posledních případných nároků na náhradu škody uplatněných z původní doby pojištění. Jelikož autorizovaná osoba již nevykonává svou činnost a pojištěním jsou pokryty pouze případné nároky na náhradu škody, je udržovací

pojištění finančně výhodnější a pojistné za udržovací pojištění je nižší, než v případě základního komorového pojištění.

Česká komora architektů sjednala s ČSOB pojišťovnou, a.s. udržovací pojištění z profesní odpovědnosti ve prospěch následujících osob:

- autorizované osoby, které nevykonávají autorizovanou činnost z důvodu pozastavení autorizace na vlastní žádost,
- osoby, které ukončily autorizovanou činnost z důvodu odejmutí autorizace na vlastní žádost,
- osob, kterým byla autorizace pozastavena nebo odejmuta z důvodů uvedených v §10 odst. 2¹⁵ zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů.

Aby mohlo být sjednáno udržovací pojištění, musí být autorizovaná osoba vyřazena ze seznamu pojištěných autorizovaných osob, který vede Česká komora architektů, z výše zmíněných důvodů, musí vyplnit přihlášku k udržovacímu pojištění a prokazatelně ji doručit zplnomocněnému makléři a řádně zaplatit jednorázové pojistné.

Udržovací pojištění je možné sjednat na dobu tří let jak ze základního pojištění, tak i z připojištění, které bylo sjednáno nad rámec základního pojištění, od prvního dne kalendářního čtvrtletí, ve kterém nastaly všechny tři výše zmíněné právní skutečnosti rozhodné pro vznik udržovacího pojištění. Za udržovací pojištění ze základního pojištění je sjednáno jednorázově na dobu tří let pevné jednotné pojistné ve výši 1 800 Kč, a limit pojistného plnění byl sjednán na 200 000 Kč za jednu a všechny pojistné události nastalé jedné pojištěné autorizované osobě za jeden pojistný rok trvání udržovacího pojištění se spoluúčastí 10 000 Kč za každou jednu pojistnou událost. V případě udržovacího pojištění z pojištění nad rámec základního pojištění, je pojištění sjednané také na tři roky, a to za pojistné pevně stanovené ve výši 130% z posledně uhrazeného jednorázového pojistného uvedeného v přihlášce k připojištění, a s celkovým limitem pojistného plnění a spoluúčastí uvedenými tamtéž. Udržovací pojištění je možné sjednat i opakovaně.

---

¹⁵ „Komora odejme autorizaci tomu:

a) kdo byl zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo jehož způsobilost k právním úkonům byla omezena,
b) komu bylo Komorou uloženo disciplinární opatření odejmutí autorizace,
c) komu byla autorizace udělena na podkladě nesprávných nebo neúplných údajů,
d) kdo se písemně vzdá autorizace.“

Sjednání udržovacího pojištění je zejména vhodné pro autorizované osoby a pro společnosti, které autorizovanou činnost již nevykonávají a neplánují ji nadále vykonávat. Naproti tomu sjednání udržovacího pojištění není vhodné pro autorizované osoby, které pouze dočasně přerušily výkon své činnosti.

4.2. Individuální pojištění

Jak již bylo výše zmíněno, aby mohl autorizovaný architekt vykonávat svou činnost, musí mít ze zákona sjednáno pojištění odpovědnosti za škodu. Pojištění sjednané Českou komorou architektů může autorizovaný architekt z jakéhokoliv důvodu odmítnout, a sjednat si individuální pojištění profesní odpovědnosti.

Při sjednávání individuální pojistné smlouvy pro pojištění profesní odpovědnosti autorizovaného architekta je třeba vyplnit dotazník. Zájemce o pojištění vyplňuje tento dotazník sám a odpovídá za správnost a úplnost poskytnutých údajů. Dotazník k pojištění profesní odpovědnosti od České pojišťovny je obsažen v příloze č. 3. Na základě vyplněného dotazníku je zájemci o pojištění navrhnut pojistný produkt, který odpovídá jeho potřebám. Informace, které zájemce o pojištění v dotazníku uvedl, jsou přeneseny do pojistné smlouvy a jsou důležité pro správné nastavení jeho pojistné ochrany. Na základě informací z dotazníku je vypočítána také částka pojistného, kdy výše pojistného se mimo jiné odvíjí od konkrétní činnosti autorizovaného architekta. Pro úplnost je třeba zmínit, že dotazník není využíván pouze při sjednávání pojištění odpovědnosti autorizovaného architekta, ale pro všechny pojišťované profese.

V následující části práce bude popsána individuální pojistná smlouva, kterou uzavřel pan Ing. arch. XY s Českou pojišťovnou, a.s.

Pojistitelem je tedy Česká pojišťovna, a.s., a pojistníkem pan Ing. arch. XY, který je zároveň i pojištěným.

Pojištění je sjednáno pro případ právním předpisem stanovené povinnosti pojištěného nahradit:

- újmu, která vznikla jiné osobě ublížením na zdraví nebousmrcením,
- škodu, která vznikla jiné osobě poškozením, ztrátou, zničením, nebo odcizením hmotné věci (včetně zvířete), kterou má tato osoba v užívání, ve vlastnictví nebo ji má oprávněně u sebe z jakéhokoliv jiného právního titulu,

v souvislosti s výkonem činnosti autorizovaného architekta dle zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů. Pojištění je také sjednáno pro případ právním předpisem stanovené povinnosti pojištěného nahradit škodu, která vznikla třetí osobě jinak než při ublížení na zdraví či usmrcením této osoby, zničením, poškozením, odcizením nebo ztrátou hmotné věci, kterou má tato osoba v užívání nebo ve vlastnictví (tzv. finanční škoda).

Pojišťovna poskytne v případě finanční škody pojistné plnění jen za předpokladu, že pojištěný pro poškozeného vykonával činnost na základě písemného zmocnění nebo na základě písemné smlouvy o poskytování této činnosti, nebo na základě jiných důkazů prokazujících, že tyto odborné služby byly provedeny pro poškozeného oprávněně. Pojištění se nevztahuje na povinnost nahradit finanční škodu:

- vzniklou schodkem na finančních hodnotách, jejichž správou byl pojištěný pověřen,
- vzniklou prodlením se splněním smluvní povinnosti,
- vzniklou při obchodování s cennými papíry,
- způsobenou pojištěným jako členem kontrolního orgánu nebo statutárního orgánu jakékoliv obchodní společnosti nebo družstva,
- vzniklou v souvislosti s vymáháním pohledávek,
- vzniklou v souvislosti s čerpáním nebo přípravou čerpání dotací a grantů, či v souvislosti s organizací veřejných zakázek, zpracováním podkladů pro účast ve veřejných zakázkách nebo ve výběrovém řízení.

Pojištění bylo sjednáno na principu „claims made“¹⁶. Pojištěný má právo uplatnit nárok na pojistné plnění u pojišťovny nejpozději do pátého pracovního dne od skončení tohoto pojištění.

Pojistné krytí se nevztahuje na případy uvedené v článku 24 Všeobecných pojistných podmínek pro pojištění majetku a odpovědnosti 01/ 2014 (dále jen „VPPMO-P“), viz příloha č. 4. Odchylně od VPPMO-P článku 24 bodu 1 písmena d) bylo ujednáno, že se toto pojištění vztahuje také na finanční škodu, která byla způsobena veřejně poskytnutou informací nebo radou, která je součástí přednáškové činnosti.

Dále bylo v pojistné smlouvě ujednáno, že se pojištění nevztahuje na povinnost pojištěného nahradit škodu či újmu při ublížení na zdraví nebo usmrcení:

---

¹⁶ Viz třetí kapitola této práce.

- způsobenou určením nesprávné ceny (rozpočtu) díla či zpracováním chybných podkladů pro určení této ceny,
- vzniklou z činnosti pojištěného týkající se přehrad, tunelů, letišť a přístavů,
- způsobenou překročením smluvně stanovené doby stavby, termínů a lhůt.

Pojištění v základním rozsahu bylo sjednáno s limitem pojistného plnění ve výši 5 000 000 Kč, který je horní hranicí pojistného plnění. Celkové pojistné plnění z jedné škodné události nesmí přesáhnout tento limit pojistného plnění. Tento limit platí i pro součet všech pojistných plnění z více časově spolu souvisejících událostí, které přímo či nepřímo vyplývají ze stejného zdroje (sériová škodná událost). Spoluúčast pojištěného na pojistném plnění byla ve smlouvě stanovena ve výši 10% z každé škodné události, nejméně však ve výši 5 000 Kč a nejvýše 50 000 Kč. Ze sériové škodné události se pojištěný podílí spoluúčastí pouze jednou. Pojištění v základním rozsahu bylo sjednáno s územním rozsahem Česká republika a Slovenská republika. Pojištění bylo sjednáno na dobu jednoho roku, tj. od 00:00 hod. dne 11. 1. 2014 do 24:00 hod. 10. 1. 2015.

Nad rámec pojištění v základním rozsahu bylo pojištění sjednáno také v rozsahu následujících doložek:

- doložka V723 Pojištění odpovědnosti za škodu na pojištěným převzatých nebo užívaných hmotných movitých věcech,
- doložka V111 Regresní náklady.

Doložka V723 Pojištění odpovědnosti za škodu na pojištěným převzatých nebo užívaných hmotných movitých věcech

Odchylně od článku 24 bodu 2 písmena a) a b) VPPMO-P bylo ujednáno, že se pojištění vztahuje na povinnost nahradit škodu na hmotných movitých věcech, které pojištěný užívá nebo na hmotných movitých věcech převzatých pojištěným, které mají být předmětem jeho závazku. V rozsahu této doložky se však pojištění nevztahuje na povinnost pojistitele nahradit škodu:

- vzniklou opotřebením, chybnou obsluhou nebo nadměrným mechanickým zatížením,
- vzniklou odcizením nebo ztrátou hmotné věci,
- vzniklou na převzatých hmotných věcech v rámci přepravních smluv,
- vzniklou na motorových vozidlech nebo zvířatech.

Pojištění v rozsahu této doložky bylo sjednáno se sublimitem pojistného plnění ve výši 500 000 Kč. Výše spoluúčasti byla sjednána na 500 Kč z každé škodné události, v případě sériové škodné události se pojištěný podílí spoluúčastí pouze jednou bez ohledu na počet škodných událostí v sérii. V rozsahu této doložky byl sjednán územní rozsah pojištění na území České republiky a Slovenské republiky.

Doložka VIII Regresní náklady

Pojištění se vztahuje také na náhradu nákladů léčení, které byly vynaloženy zdravotní pojišťovnou na zdravotní péči ve prospěch zaměstnance pojištěného v důsledku zaviněného protiprávního jednání pojištěného. Dále se pojištění vztahuje i na regresní náhradu dávek nemocenského pojištění, které byly vyplaceny zaměstnanci pojištěného orgánem nemocenského pojištění v důsledku zaviněného protiprávního jednání pojištěného zjištěného správním orgánem nebo soudem.

Avšak toto pojištění se vztahuje pouze na případy, kdy zaměstnanci pojištěného vzniklo právo na pojistné plnění z pojištění odpovědnosti při nemoci z povolání nebo pracovním úrazu, za předpokladu, že v době trvání pojištění došlo k pracovnímu úrazu či byla zjištěna nemoc z povolání.

Pojištění v rozsahu této doložky bylo sjednáno se sublimitem pojistného plnění ve výši 500 000 Kč, se spoluúčastí ve výši 10%, nejméně 5000 Kč a nejvýše 50 000 Kč. Územní rozsah pojištění byl sjednán na území České republiky.

4.2.1. Kalkulace pojistného

V následující tabulce č. 4.1 je znázorněn výpočet výše pojistného.

Tabulka 4.1 – Kalkulace individuálního pojistného

Položka č.	Pojistné nebezpečí	Pojistné
1	Pojištění odpovědnosti v základním rozsahu	32 980 Kč
2	Připojištění odpovědnosti v rozsahu doložky V 723	4 601 Kč
3	Připojištění odpovědnosti v rozsahu doložky V 111	5 000 Kč
		42 581 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Pojistné za pojištění profesní odpovědnosti pana Ing. arch. XY bylo stanoveno pojistitelem ve výši 42 581 Kč. Pojistné je jednorázovým pojistným.

4.3. Shrnutí

Zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů, stanovuje autorizovaným osobám povinnost mít sjednané pojištění profesní odpovědnosti z výkonu své činnosti. Právní předpis však nechává zcela na vůli jednotlivých osob, u jakého pojistitele bude profesní pojištění sjednáno. Autorizovaní architekti si mohou zvolit, zda budou pojištěni rámcovou pojistnou smlouvou sjednanou Českou komorou architektů, či si sjednají individuální odpovědnostní pojištění, či zda budou pojištěni dvěma typy pojistných smluv. Je však třeba zmínit, že pokud autorizovaný architekt vykonává svou činnost v zaměstnaneckém poměru, pak se na něj podmínka sjednání odpovědnostního pojištění nevztahuje.

Aby bylo možné lépe zhodnotit, zda je pro autorizovaného architekta výhodnější být pojištěn rámcovou pojistnou smlouvou, kterou pro své členy sjednala Česká komora architektů, nebo si sjednat vlastní individuální pojištění profesní odpovědnosti, byla oslovena paní Martina Perková makléřka společnosti MARSH, s.r.o. Jak již bylo výše zmíněno, makléřská společnost MARSH vystupuje jako zprostředkovatel pojištění mezi Českou komorou architektů a ČSOB pojišťovnou. Paní Martině Perkové byly prostřednictvím elektronické komunikace položeny otázky, jejichž znění je uvedeno v příloze č. 5.

Při srovnání rámcové pojistné smlouvy a individuální pojistné smlouvy, se kterou bylo autorce umožněno díky obchodním zástupcům České pojišťovny pracovat, došla autorka k následujícím poznatkům. Rámcovou pojistnou smlouvou je pojištěn široký rozsah odpovědnosti za způsobenou škodu, a to za velmi nízké roční pojistné. Důvodem je především lepší vyjednávací schopnost České komory architektů vůči pojistiteli než má individuální osoba. Individuální pojistná smlouva nabízí pouze pojištění odpovědnosti z činnosti autorizovaného architekta v rozsahu, který stanovuje zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů. Naproti tomu rámcovou pojistnou smlouvou jsou kryty další činnosti, které autorizovaní architekti mohou vykonávat, a to činnost energetického auditora, autorizovaného inspektora, koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a organizátora, porotce nebo auditora soutěže. Tyto činnosti jsou rámcovou pojistnou smlouvou kryty bez zvýšení částky pojistného. Dle rámcové pojistné smlouvy jsou také pojištěnými společníci, vedoucí a jednatelé obchodní společnosti, jestliže mají platnou autorizaci, a také spolupracující architekti a subdodavatelé.

Co se týče územního rozsahu pojištění, je rámcová pojistná smlouva sjednána na území Evropy pro všechna pojistná nebezpečí. Teritoriální rozsah individuální pojistné smlouvy je v základním rozsahu a v rozsahu doložky V723-Pojištění odpovědnosti za škodu na pojištěném převzatých nebo užívaných hmotných movitých věcech sjednán na území České republiky a Slovenské republiky, a v rozsahu doložky V111-Regresní náklady na území České republiky. S přihlédnutím k velké konkurenci v oblasti architektury v České republice a možnosti autorizovaného architekta vykonávat svobodně svou činnost v rámci Evropské unie se autorka domnívá, že je pro autorizovaného architekta výhodnější mít sjednané pojištění odpovědnosti na území celé Evropy, než pouze na území České a Slovenské republiky.

V případě ukončení pojištění profesní odpovědnosti resp. jeho neobnovení, je lhůta pro nahlášení nároků na náhradu škody dle rámcové pojistné smlouvy sjednána na 90 dní od jeho ukončení. U individuální pojistné smlouvy byla tato lhůta sjednána pouze na 5 pracovních dní od skončení pojištění. Rámcová pojistná smlouva tedy nabízí mnohem delší dobu pro uplatnění nároků na náhradu škody po skončení pojištění, než smlouva individuální. Je však třeba zmínit, že i když se autorizovaný architekt rozhodne ukončit svou činnost, a již dále nerealizovat projekty, není vhodné odpovědnostní pojištění jen tak ukončit. Důvodem je především skutečnost, že až po několika letech se mohou objevit chyby z realizovaného projektu, u kterého stále plynou promlčecí lhůty z případných škod. Jestliže bylo pojištění profesní odpovědnosti ukončeno, a uplynula lhůta pro dodatečné uplatnění nároku na náhradu škody, pak pojistitel žádné pojistné plnění již neposkytne. Pokud autorizovaný architekt ukončí svou činnost jak na svou vlastní žádost, tak z důvodu odejmutí autorizace, měl by si z výše zmíněného důvodu sjednat udržovací pojištění a to až do doby, než uplyne poslední promlčecí lhůta případné odpovědnosti za škodu.

Velkou nevýhodu rámcové pojistné smlouvy spatřuje autorka v limitu pojistného plnění. Tento limit byl sjednán ve výši 200 000 Kč. U individuální pojistné smlouvy byl již v základním rozsahu pojištění stanoven limit pojistného plnění ve výši 5 000 000 Kč.

Autorka se domnívá, že výše limitu rámcové pojistné smlouvy je ve většině případů nedostatečná s ohledem na škodu, kterou může autorizovaný architekt výkonem své činnosti způsobit, jelikož i zcela malá chyba či přehlédnutí v projektové dokumentaci může zapříčinit škodu, jejíž výše je způsobilá přivodit autorizovanému architektovi existenční starosti. Stejná situace může nastat také v případě, kdy autorizovaný architekt vystupuje jako subdodavatel velkých architektonických ateliérů či velkých projekčních společností. Ve většině případů

sjednané odpovědnostní pojištění těchto společností nekryje odpovědnost subdodavatele za škodu, a v případě, že subdodavatel za škodu plně odpovídá, pojistitel má právo uplatnit náhradu škody vůči subdodavateli. Ze základního komorového pojištění je možné tento nárok uplatnit, avšak vzniklé škody mohou být daleko vyšší než částka 200 000 Kč. Nedostatek rámcové pojistné smlouvy je však možné vyřešit sjednáním připojištění nad rámec základního pojištění. Rámcová pojistná smlouva pro připojištění sjednaná Českou komorou architektů nabízí možnost zvolit si limit pojistného plnění ve výši od 500 000 Kč až do 15 000 000 Kč

. V souvislosti s výše zmíněným může vyvstat otázka, zda je pro autorizovaného architekta výhodné sjednat si připojištění v případě, že je pro něj realizace velké zakázky ojedinělá, a pro pravidelnou činnost mu postačuje základní komorové pojištění s limitem pojistného plnění ve výši 200 000 Kč, nebo raději sjednat pojištění individuální zakázky. Pokud si autorizovaný architekt sjedná připojištění, pak toto připojištění kryje jak jeho pravidelnou činnost, tak s přihlédnutím k možnosti volby limitu pojistného plnění u připojištění až do výše 15 000 000 Kč, poskytuje toto připojištění kvalitní krytí i pro větší či velké zakázky a autorizovaný architekt zaplatí pouze jedno pojistné. Jestliže si autorizovaný architekt nesjedná připojištění, pak je nutné, aby pro každou jednotlivou větší či velkou zakázku sjednal individuální pojištění profesní odpovědnosti, a za každé pojištění platil zvlášť pojistné. Vzhledem k principu „claims made“, na kterém je profesní pojištění uzavřeno, a kdy je pro kvalitní pojistné krytí nutné udržovat pojištění několik let, pak dochází k výraznému nárůstu celkově zaplaceného pojistného. Proto se autorka domnívá, že sjednání připojištění rámcovou pojistnou smlouvou je pro autorizovaného architekta výhodnější, než sjednání pojištění jedné zakázky.

Pojištění profesní odpovědnosti autorizovaného architekta se sjednává na principu „claims made“. Tento princip je však pro pojištěného velice přísný, jelikož výplata pojistného plnění je pojistitelem poskytnuta pouze při splnění všech podmínek, tedy že k příčině vzniku škody, ke vzniku škody a k uplatnění nároku na náhradu škody dojde v době trvání platné pojistné smlouvy. Avšak mezi příčinou vzniku škody a vznikem škody může uplynout dlouhé časové období. Je tedy nutné mít pojištění profesní odpovědnosti sjednané nejen v době realizace činnosti autorizovaného architekta, ale po celou dobu, po kterou může být vznesen nárok na náhradu škody či újmy vůči této osobě. Proto bylo v rámcové pojistné smlouvě sjednané Českou komorou architektů ujednáno, že se pojištění touto smlouvou vztahuje také na škody, jejichž příčina nastala od 30. 9. 1997. Individuální pojistná smlouva v našem případě retroaktivní krytí neposkytuje, jelikož pojištěný sjednal pojistnou smlouvu s Českou

pojišťovnou nově. Pojištění se tedy vztahuje na škodné události, jejichž příčina nastala od 22. 1. 2014. V případě, že pojištěný zahajuje činnost autorizovaného architekta, není pro něj sjednání retroaktivního krytí podstatné. Jestliže však pojištěný již činnost autorizovaného architekta vykonával, pak je pro tuto osobu velice důležité mít ve smlouvě sjednané retroaktivní krytí, pouze v takovém případě mu pojištění zajistí plnou ochranu v případě vzniku škodné události. Proto se autorka domnívá, že je pro autorizované architekty nevýhodné odhlásit se z pojištění sjednaného Českou komorou architektů a sjednat si individuální pojištění profesní odpovědnosti u jiného pojistitele, protože tím přichází o výhodu dlouhé doby retroaktivního krytí.

Většina individuálních pojistných smluv v pojištění profesní odpovědnosti (včetně pojistné smlouvy uvedené v této diplomové práci) se sjednává na jeden pojistný rok, a to bez automatického prodloužení smlouvy. Rámcová pojistná smlouva sjednaná Českou komorou architektů je výjimkou, kdy tato pojistná smlouva byla sjednána na dobu neurčitou. Nevýhoda individuální pojistné smlouvy tedy spočívá v tom, že pojištěný si musí hlídat datum vypršení pojistné smlouvy, a každý rok musí zažádat o její obnovu. Jelikož je pojištění sjednáno na principu „claims made“ je nutné, aby bylo pojištění sjednáno nepřetržitě.

Pokud porovnáme výše částky pojistného, kdy u individuální pojistné smlouvy bylo pojistné stanoveno ve výši 42 581 Kč za jeden pojistný rok a u základní rámcové pojistné smlouvy ve výši 1 140 Kč za jeden pojistný rok, pak musí autorka konstatovat, že základní rámcová pojistná smlouva je pro pojištěného výrazně výhodnější. V souvislosti s výší pojistného však musíme také přihlídnout k limitu pojistného plnění u jednotlivých pojistných smluv. Jak již bylo výše zmíněno, základní rámcová pojistná smlouva byla sjednána s limitem pojistného plnění pouze ve výši 200 000 Kč, naproti tomu individuální pojistná smlouva byla sjednána s limitem pojistného plnění ve výši 5 000 000 Kč. Lze se tedy domnívat, že pokud by individuální pojistná smlouva byla sjednána s limitem pojistného plnění ve výši 200 000 Kč, pak by rozdíl ve výši částky pojistného nebyl tak výrazný.

K výše uvedenému tak může autorka konstatovat, že správně a odborně nastavené pojištění profesní odpovědnosti nepředstavuje pro autorizovaného architekta pouze výdaje na pojistné, ale jedná se především o významnou možnost, jak eliminovat a uhradit neočekávané a nenadálé finanční výdaje na náhradu majetkové či nemajetkové újmy, která může vzniknout opomenutím nebo chybou v projektu, kdy tyto finanční výdaje mohou dosahovat takové výše, že mohou autorizovanému architektovi způsobit až existenční potíže.

5. Závěr

Tématem diplomové práce bylo pojištění profesní odpovědnosti. Některé profese mají zákonem stanovenou povinnost uzavřít pojištění odpovědnosti z výkonu povolání, a to nejpozději v den započetí výkonu tohoto povolání. Důvodem je především riziko vzniku škod velkého rozsahu v souvislosti s výkonem daného povolání. Osoba, která výkonem svého povolání škodu způsobila, však nemusí být schopna tuto škodu nahradit v rozsahu a ve výši tak, jak ji stanovuje příslušný právní předpis. Pojištění profesní odpovědnosti se tedy sjednává pro případ právním předpisem stanovené odpovědnosti pojištěného za škodu jinému, která vznikla v důsledku chyby či opomenutí při výkonu jeho povolání.

Stěžejní část práce je zaměřena na možné způsoby sjednání odpovědnostního pojištění z výkonu činnosti autorizovaného architekta. Povinnost mít sjednané pojištění profesní odpovědnosti ukládá autorizovanému architektovi zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů. Autorizovaným architektem se rozumí ten, kterému byla udělena autorizace, tj. oprávnění k výkonu odborných činností ve výstavbě, a který je zapsán v seznamu autorizovaných architektů vedeném Českou komorou architektů. Výše zmíněný právní předpis sice autorizovanému architektovi ukládá povinnost mít sjednané pojištění profesní odpovědnosti, ale je ponecháno zcela na jeho vůli, u kterého pojistitele uzavře pojistnou smlouvu.

Česká komora architektů sjednala ve prospěch svých členů s ČSOB pojišťovnou rámcové pojistné smlouvy (základní, udržovací a pro připojištění) pro pojištění profesní odpovědnosti z činnosti autorizovaného architekta. Autorizovaný architekt si může zvolit, zda bude jeho výkon činnosti pojištěn rámcovou pojistnou smlouvou, či si sjedná individuální pojištění profesní odpovědnosti.

Po prostudování dostupných informací, a na základě konzultací s obchodními zástupci České pojišťovny a elektronické komunikace s makléřkou společností MARSH, jsem došla k názoru, že rámcové pojistné smlouvy, tj. základní, udržovací a pro připojištění, sjednané Českou komorou architektů jsou dokonale propracované a garantují správně nastavené a bezpečné podmínky pojištění, a tedy nabízí kvalitní pojistné krytí odpovědnosti z výkonu činnosti autorizovaného architekta, a to za velmi výhodné roční pojistné. Tento názor potvrzuje i fakt, že z celkového počtu cca 3 500 autorizovaných architektů je základní rámcovou pojistnou smlouvou pojištěno cca 3 000 z nich. Nevýhodu základní rámcové

pojistné smlouvy spatřuji pouze ve výši limitu pojistného plnění, který byl sjednaný ve výši 200 000 Kč. Tuto částku považuji za nedostatečnou vzhledem k tomu, že i malou chybou či opomenutím v projektu může vzniknout škoda, která částku 200 000 Kč může několikanásobně přesáhnout, a autorizovanému architektovi tak mohou nastat až existenční problémy. Z tohoto důvodu bych autorizovaným architektům doporučila, aby si sjednali připojištění nad rámec základního pojištění. U připojištění rámcovou pojistnou smlouvou, kterou sjednala Česká komora architektů, je možné zvolit limit pojistného plnění v rozmezí od 500 000 Kč – 15 000 000 Kč. Jelikož většina pojistitelů na českém pojistném trhu v případě pojištění profesní odpovědnosti autorizovaného architekta má nastaven limit pojistného plnění na minimální výši 1 000 000 Kč, pak bych tuto částku spatřovala jako spodní hranici limitu pojistného plnění, na který by se měl autorizovaný architekt pojistit.

Pokud autorizovaný architekt odmítne pojištění rámcovou pojistnou smlouvou sjednanou Českou komorou architektů a rozhodne se, ať již z jakéhokoliv důvodu, uzavřít individuální pojištění profesní odpovědnosti, měl by brát zřetel především na to, že pojištění profesní odpovědnosti je variabilní a velice individuální pojistný produkt. Je možné individuálně získat lepší podmínky pro pojištění profesní odpovědnosti autorizovaného architekta, avšak většinou je tato výhoda redukována pouze na výši částky pojistného a rozsah pojistného krytí je mnohem užší, než je tomu u rámcové pojistné smlouvy. Proto autorizovaným architektům, kteří si chtějí sjednat individuální pojištění profesní odpovědnosti, doporučuji, aby se před uzavřením pojistné smlouvy důkladně seznámili s rozsahem sjednávaného pojištění, se základními principy pojištění a s obsahem pojistných podmínek. Právě pojistné podmínky totiž vymezují rozsah pojistného krytí, jakým způsobem se určuje výše plnění v případě vzniku škodné události, a také stanovují případy, ve kterých pojistitel nemá povinnost pojistné plnění poskytnout. Pro správné nastavení podmínek pojistného krytí při sjednávání individuálního pojištění profesní odpovědnosti je také důležité správně uvést rozsah vykonávané činnosti autorizovaného architekta.

Jelikož i nepatrnou chybou či opomenutím v projektu může vzniknout třetí osobě škoda velkého rozsahu, pak pouze správně sjednané pojištění profesní odpovědnosti je pro autorizovaného architekta garancí, že celou tuto vzniklou škodu nebude muset uhradit ze svých vlastních prostředků.

Seznam použité literatury

Monografie

BĚLOHLÁVEK, Alexander et al. 2012. *Nový občanský zákoník: srovnání dosavadní a nové občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících*. Plzeň: Aleš Čeněk. 830 s. ISBN 978-80-7380-413-8.

BEZOUŠKA, Petr a Lucie PIECHOWICZOVÁ. 2013. *Nový občanský zákoník: nejdůležitější změny*. Olomouc: ANAG. 375 s. ISBN 978-80-7263-819-2.

BOHMAN Ludvík a Magdalena WAWERKOVÁ. 2009. *Zákon o pojistné smlouvě*. Druhé vydání. Praha: LINDE. 335 s. ISBN 978-80-7201-775-3.

DUCHÁČKOVÁ, Eva. 2009. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. Třetí vydání. Praha: EKOPRESS. 216 s. ISBN 978-80-86929-51-4.

HRADEC, M., V. KŘIVOHLÁVEK a J. ZÁRYBNICKÁ. 2005. *Pojištění a pojišťovnictví*. Praha: Vysoká škola finanční a správní. 215 s. ISBN 80-86754-48-0.

KARFÍKOVÁ, M., V. PŘIKRYL et al. 2010. *Pojišťovací právo*. Praha: LEGES. 352 s. ISBN 978-80-87212-45-5.

MAJTÁNOVÁ, Anna et al. 2006. *Pojišťovnictvo: teória a prax*. Praha: EKOPRESS. 288 s. ISBN 80-86929-19-1.

NOVOTNÝ, P., P. KOUKAL a E. ZAHOŘOVÁ. 2014. *Nový občanský zákoník: náhrada škody*. Praha: GRADA. 139 s. ISBN 978-80-247-5165-8.

POKORNÝ, Milan a Josef HOCHMAN. 2008. *Odpovědnost za škodu: v právu občanském a pracovním*. Třetí vydání. Praha: LINDE. 319 s. ISBN 978-80-7201-722-5.

ZÁRYBNICKÁ, Jana a Karel SCHELLE. 2010. *Pojištění odpovědnosti za škodu: (historie a současnost)*. Ostrava: KeyPublishing. 220 s. ISBN 978-80-7418-061-3.

Článek v odborném periodiku

JANDOVÁ, Lucie. 2014. Odškodňování újmy na zdraví podle NOZ. *Pojistný obzor*. 2014, č. 1, s. 12- 13. ISSN 0032-2393.

Právní předpisy

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů.

Elektronické zdroje

DOLEČEK, Marek. 2009. Pojistné smlouvy. *Businessinfo.cz* [online]. [cit. 2014-02-15]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/pojistne-smlouvy-opu-4564.html#b0>.

GÜRLICH, Richard. 2013. Nový občanský zákoník přináší revoluční změny. *BUILDING NEWS* [online]. [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.buildingnews.cz/legislativa/serial-bn---novy-obcansky-zakonik-prinasi-revolucni-zmeny---33-dil.html>.

POLÁČKOVÁ, Kateřina. 2010. Odpovědi na nejčastější dotazy k profesnímu pojištění architekta. *Česká komora architektů* [online]. [cit. 2014-04-02]. Dostupné z: http://www.cka.cc/oficialni_informace/profesni_pojisteni/pojisteni_dotazy051018.

VESECKÝ, Zdeněk. 2013. Co je profesní asociace a v čem může podnikateli pomoci? *Podnikatel.cz* [online]. [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/co-je-to-profesni-asociace-a-v-cem-muze-podnikateli-pomoci-zjistili-jsme/>.

Ministerstvo financí. 2013. Náhrada újmy. *Nový občanský zákoník* [online]. [cit. 2014-02-10]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/nahrada-ujmy/informacni-brozura/>.

GENERALI pojišťovna. 2014. *Pojištění profesní odpovědnosti* [online]. [cit. 2014- 2014-03-06]. Dostupné z: <http://www.general.cz/clanky/pojisteni-profesni-odpovednosti-za-skodu>.

Diplomové práce

HONOVÁ, Hana. *Právní aspekty pojistné smlouvy*. Ostrava, 2013. Diplomová práce. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Fakulta ekonomická, Katedra práva.

KRAVCHENKO, Serhii. *Pojištění profesní odpovědnosti za škodu podnikatelů*. Praha 2012. Diplomová práce. Bankovní institut vysoká škola Praha, Katedra bankovníctví a pojišťovnictví.

Seznam zkratk

NOZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
VP OAN 2007	Všeobecné pojistné podmínky - zvláštní část Pojištění odpovědnosti za škodu autorizovaného architekta, autorizovaného inženýra a technika činného ve výstavbě a dalších neautorizovaných osob
VPPMO-P	Všeobecné pojistné podmínky pro pojištění majetku a odpovědnosti 01/ 2014

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že:

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 25. dubna 2014

Bc. Kateřina Ondráčková

Seznam příloh

Příloha č. 1 -Přehled profesí, u kterých zákon stanovuje povinnost uzavřít pojištění profesní odpovědnosti

Příloha č. 2- Rámcová pojistná smlouva

Příloha č. 3- Dotazník k pojištění profesní odpovědnosti

Příloha č. 4- Všeobecné pojistné podmínky pro pojištění majetku a odpovědnosti 01/ 2014

Příloha č. 5 - Anketa